

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

«ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΣΕ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ »

ΖΗΣΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

AUD 1319

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΛΑΔΑΣ ΑΝΕΣΤΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2014

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και η υποχρεωτική εφαρμογή τους από τις εισηγμένες εταιρίες προκύπτει από την ανάγκη διαμόρφωσης αποτελεσματικότερων αγορών, μέσω της αναβάθμισης της ποιότητας και αξιοπιστίας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Ωστόσο, η εφαρμογή των ΔΛΠ από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) χαρακτηρίζεται από ορισμένες δυσκολίες και προκλήσεις, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του κλάδου και ορισμένα ζητήματα λογιστικής πληροφόρησης που απαιτούν ιδιαίτερο χειρισμό. Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση του ζητήματος του διέπει την εφαρμογή των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ από τις εταιρίες των ΜΜΕ, εστιάζοντας στα σημαντικότερα εξ αυτών, σε συνάρτηση με τα βασικότερα θέματα λογιστικής απεικόνισης και χειρισμού. Επιπλέον, παρουσιάζεται ένα παράδειγμα κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων βάσει ΔΛΠ μίας υποθετικής εταιρίας του κλάδου. Οι μελλοντικές τροποποιήσεις των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ θα πρέπει να εστιάσουν στην παροχή σαφέστερων κατευθύνσεων σχετικά με το λογιστικό χειρισμό των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και αναφορικά με την κωδικοποίηση των προϊόντων και υπηρεσιών ψηφιακού περιεχομένου.

Λέξεις κλειδιά: ΔΛΠ, ΔΠΧΑ, ΜΜΕ, royalties.

ABSTRACT

The adoption of International Accounting Standards (IAS) and International Financial Reporting Standards (IFRS) and their mandatory implementation by listed companies has been driven by the need to develop efficient markets and upgrade the quality and reliability of financial reporting. However, the application of IAS by companies in the Media sector is characterized by a number of difficulties and challenges, taking into account the specificities of the sector and certain aspects of accounting information requiring special accounting handling. The purpose of this thesis is to investigate the issue of the implementation of IAS and IFRS by companies of the Media sector, focusing on the most important of these, according to the basic issues of accounting reporting and management. In addition, an example of financial statements' presentation under IFRS of a hypothetical company of the sector is presented. Future amendments to IAS and IFRS should focus on providing clearer guidance on the accounting treatment of royalties and on the coding of products and services of digital content.

Keywords: IAS, IFRS, Media, royalties.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
1.1 ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	10
1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	10
1.2.1 Σκοπός έρευνας.....	10
1.2.2 Ερευνητικά ερωτήματα.....	11
1.2.3 Μεθοδολογία έρευνας και ερευνητικοί περιορισμοί	11
1.2.4 Δομή εργασίας	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	13
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	13
2.1 ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ: ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	13
2.2 ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ..	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	21
ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΛΠ	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	26
ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΜΜΕ.....	26
4.1 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΣΟΔΩΝ	26
4.1.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού.....	26

4.1.2 ΔΛΠ 1	27
4.1.3 ΔΛΠ 18	28
4.2 ΑΪΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	30
4.2.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού	30
4.2.2 ΔΛΠ 38	31
4.3 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΓΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	33
4.3.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού	33
4.3.2 ΔΛΠ 17	34
4.3.3 ΔΛΠ 37	36
4.4 ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	37
4.4.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού	37
4.4.2 ΔΛΠ 36	38
4.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ...	40
4.5.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού	40
4.5.2 ΔΛΠ 24	41
4.6 ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ	42
4.6.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού	42
4.6.2 ΔΠΧΑ 10	43
4.6.3 ΔΠΧΑ 11	44
4.6.4 ΔΠΧΑ 12	45

4.7 ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ	46
4.8 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ.....	47
4.9 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	50
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥΣΕ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΜΕ.....	50
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	62
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	65

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Στοιχεία κατάστασης οικονομικής θέσης	51
Πίνακας 2: Στοιχεία κατάστασης εσόδων χρήσης.....	52
Πίνακας 3: Στοιχεία κατάστασης μεταβολών ιδίων κεφαλαίων χρήσης.....	52
Πίνακας 4: Στοιχεία κατάστασης ταμειακών ροών χρήσης	53
Πίνακας 5: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	54
Πίνακας 6: Έσοδα από λειτουργικές και μη λειτουργικές δραστηριότητες	55
Πίνακας 7: Ανάλυση εσόδων από λειτουργικές δραστηριότητες.....	55
Πίνακας 8: Ανάλυση εσόδων από μη λειτουργικές δραστηριότητες	56
Πίνακας 9: Ανάλυση λοιπών συνολικών εσόδων	56
Πίνακας 10: Δικαιώματα Προγραμμάτων και έξοδα επομένων χρήσεων.....	57
Πίνακας 11: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.....	57
Πίνακας 12: Αξία μελλοντικών μισθωμάτων.....	58
Πίνακας 13: Έξοδα από λειτουργικές δραστηριότητες	58
Πίνακας 14: Έξοδα από μη λειτουργικές δραστηριότητες	59
Πίνακας 15: Αποσβέσεις-Πάγια περιουσιακά στοιχεία.....	59
Πίνακας 16: Επενδύσεις - Συμμετοχές σε συνδεδεμένες και συγγενείς επιχειρήσεις .	60
Πίνακας 17: Κατηγορίες των χρηματοοικονομικών μέσων	61
Πίνακας 18: Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων.....	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ανάγκη διαμόρφωσης αποτελεσματικότερων αγορών και περισσότερο ενημερωμένων επενδυτών οδήγησε στην ανάπτυξη των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), σε μία προσπάθεια αναβάθμισης της ποιότητας και αξιοπιστίας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που παράγεται από τις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα από τις εισηγμένες εταιρίες. Τα ΔΛΠ και ΔΠΧΑ αποτελούν ένα σύνολο λογιστικών προτύπων που χρησιμοποιούνται πλέον ευρέως για την επίτευξη ομοιομορφίας στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων σε παγκόσμια βάση. Ωστόσο, η υιοθέτησή τους από τις εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΜΜΕ χαρακτηρίζεται από ορισμένες δυσκολίες και προκλήσεις, δεδομένων των ιδιαιτεροτήτων του κλάδου, που έχουν επιπτώσεις στον τρόπο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και λαμβάνοντας υπόψη ορισμένα ζητήματα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, όπως είναι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα οποία χρήζουν ιδιαίτερου λογιστικού χειρισμού.

1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.2.1 Σκοπός έρευνας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η διερεύνηση του ζητήματος της εφαρμογής των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΜΜΕ, εστιάζοντας στις εισηγμένες εταιρίες, οι οποίες από το 2005 και μετά είναι υποχρεωμένες να συμμορφώνονται με τα ΔΠΧΑ στην Ευρώπη. Απώτερος στόχος της έρευνας είναι η παρουσίαση των σημαντικότερων ΔΛΠ και ΔΠΧΑ που αφορούν τον τομέα των ΜΜΕ, η διερεύνηση των κυριότερων λογιστικών ζητημάτων που απαιτούν ιδιαίτερο λογιστικό χειρισμό από τις αντίστοιχες επιχειρήσεις, η καταγραφή των εξελίξεων σε επίπεδο επικαιροποίησης των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ που

αφορούν τον κλάδο και η διαμόρφωση ορισμένων προτάσεων σχετικά με τη μελλοντική εφαρμογή τους.

1.2.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα βασικότερα ερευνητικά ερωτήματα που καλείται να απαντήσει η παρούσα διπλωματική εργασία είναι τα εξής:

- i. Πως διαμορφώνεται το ευρύτερο θεσμικό και ρυθμιστικό περιβάλλον των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΜΜΕ διεθνώς και στην Ελλάδα;
- ii. Ποιες είναι οι επιπτώσεις της εφαρμογής και υιοθέτησης των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ στις επιχειρήσεις του κλάδου;
- iii. Ποια είναι τα κυριότερα ζητήματα που σχετίζονται με τις λογιστικές πρακτικές που εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις του κλάδου των ΜΜΕ και απαιτούν ιδιαίτερο λογιστικό χειρισμό αναφορικά με την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και τη λογιστική απεικόνιση;
- iv. Ποια είναι τα σημαντικότερα ΔΛΠ και ΔΠΧΑ που εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις του κλάδου;
- v. Ποιες είναι οι βελτιώσεις που μπορούν να γίνουν σε επίπεδο τυποποίησης των λογιστικών προτύπων, ώστε να βελτιωθεί η διαφάνεια και αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης των εταιριών του κλάδου;

1.2.3 Μεθοδολογία έρευνας και ερευνητικοί περιορισμοί

Η μεθοδολογία της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ποιοτική έρευνα και συγκεκριμένα η επισκόπηση της σχετικής με το θέμα ερευνητικής βιβλιογραφίας, με σκοπό τον προσδιορισμό των σημαντικότερων πτυχών του υπό διερεύνηση ζητήματος, την ανάπτυξη του θεωρητικού πλαισίου που το διέπει, την πραγματοποίηση συγκρίσεων και παραλληλισμών με στοιχεία άλλων ερευνών και, τελικά, την ανάπτυξη προτάσεων και συμπερασμάτων. Η βιβλιογραφική επισκόπηση θα πραγματοποιηθεί τόσο μέσω της εξέτασης πρωτογενών πηγών, συμπεριλαμβανομένων ειδικών εκδόσεων, επιστημονικών άρθρων, πρακτικών συνεδρίων, διαδικτυακών πηγών και άλλων αναφορών και εκθέσεων, όσο και μέσω διερεύνησης δευτερογενών πηγών, όπως είναι τα ενημερωτικά δημοσιεύματα.

Ο σημαντικότερος περιορισμός της έρευνας είναι το γεγονός πως η υιοθέτηση των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ αποτελεί μία σχετικά σύγχρονη εξέλιξη στο πεδίο της λογιστικής επιστήμης, δεδομένου ότι η υποχρεωτική εφαρμογή τους αφορά αποκλειστικά τις εισηγμένες επιχειρήσεις και ισχύει στην Ευρώπη από το 2005 και μετά. Κατά συνέπεια, η ερευνητική βιβλιογραφία που αφορά την υιοθέτηση των ΔΛΠ στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται αποκλειστικά στον κλάδο των ΜΜΕ είναι αρκετά περιορισμένη και αφορά κατά κύριο λόγο εκθέσεις και αναφορές διεθνών οργανώσεων και εταιριών ανάλυσης αγορών.

1.2.4 Δομή εργασίας

Η δομή της παρακάτω διπλωματικής εργασίας έχει ως εξής: στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η επισκόπηση της σχετικής ερευνητικής βιβλιογραφίας αναφορικά με τα ΔΛΠ και ΔΠΧΑ, εστιάζοντας στον κλάδο των ΜΜΕ, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το νομικό, θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των επιχειρήσεων του κλάδου των ΜΜΕ στην Ελλάδα και την ΕΕ, στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα σημαντικότερα ζητήματα που απαιτούν ιδιαίτερο λογιστικό χειρισμό αναφορικά με τον κλάδο των ΜΜΕ σε συνάρτηση με τη χρησιμότητα των ΔΛΠ και των ΔΠΧΑ και στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται ένα παράδειγμα κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων βάσει των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ μίας υποθετικής εταιρίας στον κλάδο των ΜΜΕ. Τέλος, καταγράφονται τα συμπεράσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

2.1 ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ: ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το ζήτημα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης απασχολεί ολοένα και περισσότερο τις διεθνείς ρυθμιστικές αρχές, δεδομένου ότι έχει σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις τόσο στις αγορές όσο και στη λειτουργία των ίδιων των επιχειρήσεων. Μία από τις σημαντικότερες επιδράσεις της ποιότητας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης αφορά την αντιμετώπιση των ασυμμετριών μεταξύ των επενδυτών, οι οποίες οδηγούν σε λήψη μη ορθολογικών επενδυτικών αποφάσεων και, άρα, σε στρεβλώσεις ρευστότητας στις κεφαλαιαγορές (Bushee & Leuz, 2005). Επιπλέον, η λογιστική πληροφόρηση επηρεάζει καθοριστικά το κόστος κεφαλαίου των επιχειρήσεων, έχοντας ουσιαστικό αντίκτυπο στην πραγματική οικονομία, ενώ οι καλύτερες χρηματοοικονομικές αναφορές μπορούν να βελτιώσουν τη διασπορά των κινδύνων (Core et al, 2008). Ομοίως, οι δυνατότητες σύγκρισης που παρέχονται μέσω της εναρμόνισης των λογιστικών και χρηματοοικονομικών προτύπων διευκολύνουν τις διεθνείς επενδύσεις και τη σύγκλιση των διεθνών κεφαλαιαγορών (Leuz et al, 2008).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) και μετέπειτα των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) έγκειται στην ανάγκη διαμόρφωσης αποτελεσματικότερων κεφαλαιαγορών και περισσότερο ενημερωμένων επενδυτών, έτσι ώστε να μην προκαλούνται στρεβλώσεις στην οικονομία. Πράγματι, τα ΔΠΧΑ αποτελούν ένα σύνολο λογιστικών προτύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη της ομοιομορφίας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης σε παγκόσμια βάση, δεδομένης της ανάγκης που έχει προκύψει από την αυξανόμενη διεθνοποίηση των επιχειρήσεων και, ιδίως, από την ανάπτυξη των διεθνών κεφαλαιαγορών, στις οποίες η συγκρισιμότητα των χρηματοοικονομικών αναφορών αποτελεί μία αναγκαιότητα.

Η Διεθνής Επιτροπή Λογιστικών Προτύπων (International Accounting Standards Committee – IASC) ιδρύθηκε το 1973 με κύριο ενδιαφέρον την ανάπτυξη προτύπων

που πρέπει να χρησιμοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις. Ένας από τους βασικότερους στόχους της IASC, όπως αποφασίστηκε το 1998, ήταν να εναρμονιστούν στο μέτρο του δυνατού τα λογιστικά πρότυπα και οι λογιστικές πολιτικές και πρακτικές των χωρών σε παγκόσμια βάση (Street & Gray, 2002). Το Μάιο του 2000, η IASC, η οποία τον επόμενο χρόνο μετονομάστηκε σε IASB (International Accounting Standards Board), εγκρίθηκε από τη Διεθνή Οργάνωση Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς IOSCO και, ακολούθως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε πως ενθαρρύνει τα κράτη-μέλη της ΕΕ να εισάγουν νομοθεσίες που υποχρεώνουν όλες τις εισηγμένες εταιρίες να προετοιμάζουν και να υποβάλλουν εκθέσεις των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τα ΔΠΧΑ κατά το έτος 2005.

Ειδικά στην Ευρώπη, ο κανονισμός περί ΔΛΠ που εγκρίθηκε το 2002 είχε ως βασικό σκοπό την εξάλειψη των εμποδίων στις διασυνοριακές συναλλαγές και, κατά συνέπεια, την αύξηση της αποτελεσματικότητας της ευρωπαϊκής αγοράς και τη μείωση του κόστους άντλησης κεφαλαίων για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Πράγματι, η εφαρμογή των ΔΠΧΑ από τις ευρωπαϊκές εισηγμένες εταιρίες θεωρήθηκε ως ένα κρίσιμο στοιχείο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της δημιουργίας μίας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς, επιφέροντας τις σημαντικότερες αλλαγές τα τελευταία 30 χρόνια στην Ευρώπη σε ότι αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

Τα ΔΛΠ που εκδόθηκαν από την IASC αναθεωρήθηκαν αρκετές φορές για να λάβουν την τρέχουσα μορφή τους, με απώτερο στόχο τη συμμόρφωση των εισηγμένων επιχειρήσεων με τα εν λόγω πρότυπα και τη βελτίωση της ποιότητας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, ώστε να επιτευχθεί αύξηση της συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων και ενίσχυση της αξιοπιστίας των διεθνών κεφαλαιαγορών. Ουσιαστικά, λοιπόν, οι τρεις βασικοί στόχοι των ΔΛΠ είναι η εναρμόνιση, η τυποποίηση και η ομοιομορφία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Οι προαναφερθέντες στόχοι, όπως υποστηρίζουν οι Canibano & Mora (2000) μπορούν να αποδοθούν με το γενικό όρο της «εναρμόνισης», η οποία στην ουσία συνεπάγεται μία σύγκλιση των διαφορετικών λογιστικών προτύπων και ρυθμιστικών απαιτήσεων των μεμονωμένων χωρών σε έναν ομοιόμορφο τρόπο λογιστικών αναφορών, υπό την προϋπόθεση πως δεν υπάρχει καμία μεταξύ τους σύγκρουση σε λογική βάση.

Σύμφωνα με τον Dao (2005), τα κύρια οφέλη της εναρμόνισης περιλαμβάνουν τα εξής:

- i. την αύξηση της συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων που καταρτίζονται και δημοσιεύονται σε διάφορες χώρες και παρέχουν στα ενδιαφερόμενα μέρη που δραστηριοποιούνται στις διεθνείς αγορές καλύτερη ποιότητα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, βάσει της οποίας λαμβάνονται οι επενδυτικές (ή πιστωτικές) αποφάσεις τους,
- ii. την άρση των εμποδίων στις διεθνείς ροές κεφαλαίων, μέσω του περιορισμού των διαφοροποιήσεων στις απαιτήσεις χρηματοοικονομικής πληροφόρησης από τους φορείς και εμπλεκομένους στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, και
- iii. τη μείωση του κόστους χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, ιδιαίτερα για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις.

Ομοίως, οι Choi & Meek (2005) υποστηρίζουν πως η λογιστική και χρηματοοικονομική σύγκλιση είναι απαραίτητη για την παγκοσμιοποίηση των διεθνών αγορών κεφαλαίου, σημειώνοντας πως τα σημαντικότερα οφέλη που προκύπτουν από την υιοθέτηση κοινών λογιστικών προτύπων περιλαμβάνουν τη βελτίωση του πλαισίου διαφάνειας και λογοδοσίας, τη συγκρισιμότητα και την ενίσχυση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων που οδηγούν σε ορθολογικότερες επενδυτικές αποφάσεις και, εν τέλει, σε χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου για τις επιχειρήσεις. Εκτός αυτού, είναι σημαντικό να σημειωθεί πως η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ δεν αποτελεί αποκλειστικά ένα λογιστικό θέμα αλλά είναι και ένα ουσιαστικό επιχειρησιακό ζήτημα, ιδιαίτερα σε ότι αφορά το πλαίσιο της σύγχρονης εταιρικής διακυβέρνησης (Haller, 2002).

Στον ευρωπαϊκό χώρο, παρά το γεγονός πως η μετάβαση στα ΔΠΧΑ αποτελεί ένα σχετικά δύσκολο εγχείρημα που συνεχίζεται μέχρι σήμερα και παρουσιάζει αρκετά προβλήματα, έχει επιφέρει σημαντικά οφέλη, όπως αποδεικνύεται και από τη σχετική ερευνητική βιβλιογραφία. Για παράδειγμα, οι Armstrong et al (2008), εξετάζοντας τις επιπτώσεις της υιοθέτησης των ΔΠΧΑ στις χώρες της ΕΕ μεταξύ 2002-2005, καταδεικνύουν πως αυτή είχε θετικές επιπτώσεις στη μείωση της ασυμμετρίας πληροφόρησης μεταξύ των επενδυτών.

Ομοίως, η Platikanova (2007) τεκμηριώνει πως η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ σε τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες οδήγησε σε μείωση των διαφορών ρευστότητας στις αντίστοιχες αγορές κεφαλαίων, ως αποτέλεσμα των θετικών επιδράσεων της συγκρισιμότητας, ενώ οι Daske et al (2008) επιβεβαιώνουν την παραπάνω διαπίστωση, αποδεικνύοντας πως η υποχρεωτική υιοθέτηση των ΔΠΧΑ στις εισηγμένες εταιρίες στην Ευρώπη είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του κόστους κεφαλαίου για τις επιχειρήσεις.

Βέβαια, θα πρέπει να αναφερθεί πως οι επιπτώσεις των ΔΠΧΑ δεν είναι ομοιογενείς ανάμεσα στις χώρες όπου αυτά έχουν επιβληθεί εκ του νόμου για τις εισηγμένες εταιρίες. Συγκεκριμένα, έχει υποστηριχθεί πως το ευρύτερο θεσμικό περιβάλλον και το εκάστοτε ρυθμιστικό πλαίσιο αποτελούν σημαντικές μεταβλητές για την αποτελεσματική υιοθέτησή τους. Εκτός αυτού, σημαντικές διαφοροποιήσεις παρουσιάζονται και ανάμεσα στους διαφορετικούς κλάδους της οικονομίας, γεγονός αναμενόμενο αν αναλογιστεί κάποιος τις διαφορετικές ανάγκες και απαιτήσεις χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Σε κάθε περίπτωση, η εισαγωγή και υιοθέτηση των ΔΠΧΑ αποτελεί ένα καθοριστικό βήμα προς την κατεύθυνση της οικονομικής σύγκλισης στην Ευρώπη, την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και αξιοπιστίας των κεφαλαιαγορών και, κατά συνέπεια, την ορθολογική λειτουργία της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς.

2.2 ΔΙΕΘΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Τα ΔΠΧΑ που έχουν εκδοθεί από την IASB λαμβάνουν ολοένα και περισσότερο προσοχή τα τελευταία χρόνια. Από το 2005 και μετά, όλες οι εισηγμένες εταιρίες στην ΕΕ είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν τις ενοποιημένες οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με αυτά, ενώ μεγάλος βαθμός σύγκλισης παρατηρείται μεταξύ των ΔΠΧΑ και των εθνικών λογιστικών προτύπων σε πολλές χώρες του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας (από το 2006), του Καναδά (από το 2011) και της Ιαπωνίας (από το 2011).

Εκτός των εισηγμένων εταιριών, τα ΔΠΧΑ υιοθετούνται παράλληλα από έναν αυξανόμενο αριθμό μικρότερων επιχειρήσεων, ενώ οι βασικότεροι λόγοι που οδηγούν σε αυτές τις εξελίξεις είναι η ανάγκη βελτίωσης της διαφάνειας και συγκρισιμότητας των οικονομικών καταστάσεων και η αυστηροποίηση του

ευρύτερου θεσμικού πλαισίου, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την πιστοποίηση της πιστοληπτικής ικανότητας των επιχειρήσεων. Η διεθνής αυτή τάση έχει επηρεάσει και τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ), οι οποίες αντιμετωπίζουν ορισμένες ιδιαίτερες δυσκολίες λογιστικής αποτύπωσης.

Ο κλάδος ΜΜΕ έχει διέλθει σημαντικών αλλαγών και εξελίξεων τις τελευταίες δεκαετίες, επηρεαζόμενος από την αύξηση της παγκόσμιας και τοπικής ζήτησης, την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη, τα διεθνή καταναλωτικά πρότυπα και την υιοθέτηση των διεθνών επιχειρησιακών προτύπων. Επιπλέον, καθώς η πρόοδος της τεχνολογίας αυξάνεται με ραγδαίους ρυθμούς, ο κλάδος των ΜΜΕ εξελίσσεται σε νέα επιχειρησιακά μοντέλα και οργανωσιακά πρότυπα, επιφέροντας σημαντικό αντίκτυπο σε μία σειρά λογιστικών ζητημάτων, όπως είναι η απεικόνιση των εσόδων, δεδομένου ότι τα προϊόντα και υπηρεσίες των ΜΜΕ συγκλίνουν όλο και περισσότερο, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές, οι οποίες είναι συχνότερες σε μία προσπάθεια αντιμετώπισης του ανταγωνισμού, και η πιθανή απομείωση των υφιστάμενων περιουσιακών στοιχείων.

Ο κλάδος των ΜΜΕ χαρακτηρίζεται από ορισμένες ιδιαιτερότητες, οι οποίες έχουν επιπτώσεις στον τρόπο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων και χρήζουν ιδιαίτερου και προσεκτικού χειρισμού στην λογιστική αποτύπωση. Μάλιστα, αυτό ισχύει τόσο για τις εισηγμένες επιχειρήσεις που έχουν υιοθετήσει τα ΔΛΠ όσο και για αυτές που συνεχίζουν να λειτουργούν υπό τα εγχώρια λογιστικά πρότυπα. Για παράδειγμα, ορισμένα τέτοια θέματα που απαιτούν ιδιαίτερου λογιστικού χειρισμού είναι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (royalties), η λογιστική απεικόνιση των εσόδων, η λογιστικοποίηση των εξόδων του κόστους παραγωγής, η κοστολόγηση του χρόνου μετάδοσης, οι ειδικές συμφωνίες τύπου “barter agreements” και άλλες θεσμικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις.

Η υιοθέτηση, λοιπόν, των ΔΛΠ από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΜΜΕ αποτελεί μία διαδικασία που παρουσιάζει αρκετές δυσκολίες και επηρεάζει σημαντικά τη λειτουργία του κλάδου. Πράγματι, σύμφωνα με έρευνα της KPMG το 2010 σχετικά με τις επιπτώσεις των ΔΠΧΑ στις επιχειρήσεις ΜΜΕ παγκοσμίως, τεκμηριώθηκε πως η υιοθέτησή τους έχει οδηγήσει σε καθοριστικές

αλλαγές σε πολλούς τομείς της επιχειρησιακής τους λειτουργίας, συμπεριλαμβανομένων:

- i. των λογιστικών πολιτικών και διαδικασιών,
- ii. των τρόπων λογιστικής απεικόνισης των εσόδων,
- iii. των επιχειρησιακών διαδικασιών, ιδιαίτερα σε ζητήματα εσωτερικού ελέγχου,
- iv. των συμβατικών και νομικών υποχρεώσεων, και
- v. του τρόπου εταιρικής διακυβέρνησης, εστιάζοντας σε ζητήματα επικοινωνίας με τις εξωτερικές ομάδες ενδιαφέροντος, ιδιαίτερα της επενδυτικής κοινότητας.

Σύμφωνα με την ίδια έρευνα (KPMG, 2010), ορισμένα ζητήματα λογιστικής απεικόνισης είναι παρόμοια ανάμεσα στις επιχειρήσεις του κλάδου, όπως είναι η λογιστική αναγνώριση των εσόδων, η λογιστικοποίηση του κόστους, ο λογιστικός χειρισμός των royalties και άλλων άυλων περιουσιακών στοιχείων, ωστόσο σημαντικές διαφορές παρουσιάζονται ανάμεσα στους διαφορετικούς τύπους επιχειρήσεων του κλάδου, συμπεριλαμβανομένων διαφημιστικών εταιριών, εκδοτικών οίκων και τηλεοπτικών επιχειρήσεων. Πράγματι, είναι σημαντικό να σημειωθεί πως οι επιδράσεις της υποχρεωτικής υιοθέτησης των ΔΧΠΑ στις εισηγμένες εταιρίες του κλάδου διαφοροποιούνται σημαντικά ανάμεσα στις επιχειρήσεις, δεδομένου ότι ο τομέας των ΜΜΕ χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό ποικιλομορφίας σε ότι αφορά το μέγεθος και τον τύπο της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Ωστόσο, σύμφωνα με έρευνα της Grant Thornton (2010), ακόμη και με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στον τομέα των ψηφιακών μέσων, οι παραδοσιακές δραστηριότητες των ΜΜΕ εξακολουθούν να αποτελούν τη βασική πηγή εσόδων και κερδοφορίας για τις περισσότερες εταιρίες του κλάδου. Σε κάθε περίπτωση, η υιοθέτηση των ΔΠΧΑ επιδρά σε όλες τις επιχειρήσεις του κλάδου των ΜΜΕ και μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη. Η έρευνα της KPMG (2010) καταλήγει στο συμπέρασμα πως, όντως, η εναρμόνιση των λογιστικών προτύπων μεταξύ των εταιριών του κλάδου ενισχύει τη διαφάνεια και διευκολύνει την προσβασιμότητά τους σε ξένες κεφαλαιαγορές, μειώνοντας έτσι το κόστος κεφαλαίου και βελτιώνοντας την αποδοτικότητά τους. Έτσι, παρά το βραχυχρόνιο κόστος μετάβασης στα ΔΠΧΑ, σε μακροχρόνιο επίπεδο τα οφέλη υιοθέτησής τους είναι

κρίσιμης σημασίας για τις εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ, λαμβάνοντας υπόψη και τη διευκόλυνση των διασυνοριακών εξαγορών, συγχωνεύσεων, κοινοπραξιών και spin-offs.

Όπως προαναφέρθηκε, η συμβολή των ΔΠΧΑ στον κλάδο των ΜΜΕ έγκειται στις δυσκολίες που αφορούν τον ιδιαίτερο λογιστικό χειρισμό ορισμένων μεγεθών. Ένα τέτοιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (royalties), τα οποία αφορούν τις πληρωμές που πραγματοποιούνται από ένα μέρος (το δικαιοδόχο) στο άλλο (το δικαιοπάροχο) για το δικαίωμα χρήσης μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Σε πολλές περιπτώσεις, οι εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ όχι μόνο λαμβάνουν έσοδα από τα royalties των προϊόντων τους αλλά, επίσης, οφείλουν να καταβάλλουν αντίστοιχες πληρωμές σε συγγραφείς, καλλιτέχνες, προγραμματιστές και παραγωγούς. Ανάλογα με τον τομέα που μία εταιρία δραστηριοποιείται, τα royalties μπορούν να πάρουν διάφορες μορφές, όπως είναι το ποσοστό επί των ακαθάριστων ή καθαρών εσόδων που απορρέουν από τη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή μία σταθερή τιμή ανά μονάδα πώλησής του.

Σύμφωνα με την έρευνα της MIAG (Media Industry Accounting Group) (2012), η λογιστική απεικόνιση των royalties αποτελεί ένα σημαντικό ζήτημα για τις εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ, που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την επικαιροποίηση των ΔΠΧΑ, το οποίο οφείλεται όχι μόνο στην εγγενή πολυπλοκότητα των αντίστοιχων εμπορικών συμβάσεων, αλλά και στις περιορισμένες κατευθύνσεις που διατίθενται σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα. Σε συνδυασμό με την απουσία λεπτομερούς καθοδήγησης των ΔΠΧΑ, ο λογιστικός χειρισμός των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας γίνεται ολοένα και πιο σύνθετος, λόγω των εξελίξεων στον τομέα της ανάπτυξης του ψηφιακού περιεχομένου, αλλά και της συνεχιζόμενης οικονομικής ύφεσης που αυξάνει την πιθανότητα απομείωσης των περιουσιακών στοιχείων που τα παράγουν.

Σε γενικές γραμμές, ο αντίκτυπος της υιοθέτησης των ΔΠΧΑ στον κλάδο των ΜΜΕ είναι ιδιαίτερα σημαντικός και, μάλιστα, καθοριστικότερος σε σχέση με άλλους κλάδους της οικονομίας, δεδομένων ορισμένων ιδιαιτεροτήτων λογιστικής τεκμηρίωσης και αποτύπωσης, όπως είναι η λογιστική απεικόνιση των εσόδων. Εκτός αυτού, οι βιομηχανίες που εμφανίζουν υψηλή συχνότητα των συναλλαγών που είναι

γνωστές ως “bundled transactions” είναι περισσότερο επιρρεπής σε αλλαγές αναφορικά με τις εκάστοτε λογιστικές πρακτικές (KPMG, 2010). Συμπερασματικά, διάφορα ζητήματα λογιστικού χειρισμού εμπλέκονται στην ενσωμάτωση των ΔΠΧΑ στον κλάδο των ΜΜΕ, όπως θα αναλυθεί διεξοδικότερα και στα επόμενα κεφάλαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΛΠ

Η εξέλιξη του κλάδου των ΜΜΕ στην Ελλάδα σηματοδοτήθηκε από την ιδιωτικοποίηση του συστήματος ραδιοφωνικής αναμετάδοσης στις αρχές της δεκαετίας του 1990, με αποτέλεσμα τη ραγδαία ανάπτυξη των ιδιωτικών τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών. Η εμπορευματοποίηση της τηλεοπτικής αναμετάδοσης επέφερε την αύξηση των διαφημιστικών δαπανών κατά τις προηγούμενες δύο δεκαετίες, σε συνάρτηση με την αύξηση του αριθμού των τηλεοπτικών σταθμών και των εισαγόμενων προγραμμάτων. Επιπλέον, κατά τα μέσα της δεκαετίας του 1990, παρατηρήθηκε σημαντική ανάπτυξη του περιοδικού τύπου, η οποία διατηρήθηκε μέχρι και τα προηγούμενα χρόνια, όταν και εμφανίστηκαν τα νέα μέσα στο πλαίσιο διαμόρφωσης του Παγκόσμιο Ιστού και της αναδυόμενης διαδικτυακής δημοσιογραφίας.

Αξίζει να αναφερθεί πως το 2006 κυκλοφορούσαν στην Ελλάδα περίπου 280 τοπικές, περιφερειακές και εθνικές εφημερίδες, ωστόσο η κατάσταση αυτή μεταβλήθηκε καθοριστικά τα προηγούμενα χρόνια, τόσο λόγω της οικονομικής κρίσης όσο και εξαιτίας της ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών ενημέρωσης. Ως απόρροια αυτών των εξελίξεων, η διαφημιστική αγορά φθίνει σταδιακά από το 2009 και μετά, ενώ παραδοσιακά και εδραιωμένα εκδοτικά συγκροτήματα έχουν διακόψει την καθημερινή έκδοση των έντυπων μέσων.

Σύμφωνα με έρευνα της ICAP (2009), η τεκμαρτή διαφημιστική δαπάνη στα ραδιοτηλεοπτικά και έντυπα μέσα σημείωσε μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 8,4% την περίοδο 1999-2008. Η πραγματική διαφημιστική δαπάνη ακολούθησε ανοδική πορεία, με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής 6,8% την ίδια περίοδο, ενώ το 2008 εκτιμάται ότι σημείωσε οριακή αύξηση 0,6% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Ωστόσο, από το 2009 και μετά, η συρρίκνωση της αγοράς διαφαίνεται και στη μείωση της διαφημιστικής δαπάνης, η οποία καταλαμβάνει στα κύρια μέσα, δηλαδή την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τα περιοδικά και τις εφημερίδες, άνω του 90% της συνολικής.

Η κρίση των παραδοσιακών ΜΜΕ στην Ελλάδα συνάδει απόλυτα με τη γενικότερη κρίση του κλάδου σε διεθνές επίπεδο, δεδομένου ότι στις αγορές των ΗΠΑ και της Ευρώπης η οικονομική κρίση είχε ως αποτέλεσμα τη δραματική μείωση της διαφημιστικής δαπάνης, η οποία συνοδεύεται με συνεχιζόμενη μείωση των πωλήσεων των έντυπων μέσων. Η οικονομική κρίση από το 2008 και μετά επηρέασε καθοριστικά τον κλάδο των ΜΜΕ στην Ελλάδα, με τη διαφημιστική δαπάνη να μειώνεται κατά περίπου 30% μέσα σε δύο χρόνια, σε αντιστοιχία με την τεράστια πτώση στην κυκλοφορία των εφημερίδων και των περιοδικών. Βέβαια, βασικός λόγος για αυτήν την εξέλιξη, εκτός του υφεσιακού οικονομικού περιβάλλοντος, ήταν και οι γενικότερες αλλαγές στις καταναλωτικές συνήθειες του κοινού και η άνοδος του δωρεάν τύπου στο Διαδίκτυο.

Αναφορικά με τους υπόλοιπους τομείς του κλάδου των ΜΜΕ στην Ελλάδα, στον τομέα των τηλεοπτικών σταθμών, τα μεγάλα ιδιωτικά κανάλια καταγράφουν παραδοσιακά υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, ενώ συνεχής είναι η άνοδος της συνδρομητικής τηλεόρασης, η οποία εμφανίστηκε στην αγορά το 1994. Επιπλέον, περίπου 1.200 ραδιοφωνικοί σταθμοί λειτουργούν στη χώρα, εκ των οποίων η συντριπτική πλειοψηφία είναι ιδιωτικοί. Σε ότι αφορά το Διαδίκτυο, αυτό θεωρείται ότι ανήκει στον κλάδο των ΜΜΕ με τη μορφή των ειδησεογραφικών ιστοσελίδων και των προσωπικών ιστοσελίδων και blogs, τα οποία γνωρίζουν τεράστια δημοφιλία πλέον και στην Ελλάδα, δεδομένου του αυξανόμενου ποσοστού εισχώρησης των ηλεκτρονικών τεχνολογιών και της αύξησης χρήσης του Διαδικτύου.

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία του κλάδου, το 2012 τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα του τομέα ενημέρωσης και επικοινωνιών ήταν μικτά, όπως προκύπτει από δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ. Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης κύκλου εργασιών στην παραγωγή τηλεοπτικών προγραμμάτων, κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο, ηχογραφήσεων και μουσικών εκδόσεων παρουσίασε αύξηση το 2012 κατά 6,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ μείωση κατά 30,1% είχε σημειωθεί το 2011 σε σχέση με το 2010. Επίσης, ο δείκτης κύκλου εργασιών στις δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών παρουσίασε μείωση κατά 23% το 2012 σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ η μείωση μεταξύ 2010 και 2011 ήταν 25,8%.

Σε ότι αφορά το θεσμικό και νομικό πλαίσιο λειτουργίας του κλάδου των ΜΜΕ, από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, πλήθος κρατικών παρεμβάσεων αναφορικά με τη ρύθμιση των ΜΜΕ έχουν πραγματοποιηθεί. Οι εν λόγω παρεμβάσεις αφορούν ένα μεγάλο αριθμό συνταγματικών διατάξεων, αναγκαστικών νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, υπουργικών αποφάσεων, κανονισμών, οδηγιών και διεθνών συμβάσεων, οι οποίες κατοχυρώνουν δικαιώματα και υποχρεώσεις σε διάφορους τομείς λειτουργίας των ΜΜΕ. Ο κλάδος των ΜΜΕ ρυθμίζεται σήμερα από περίπου 500 νομοθετήματα και κανονιστικές πράξεις που αφορούν αποκλειστικά ή περιέχουν διατάξεις σχετικές με τα ΜΜΕ. Εκτός από τα κείμενα της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας, υπάρχουν επιπλέον κανονισμοί, αποφάσεις και γνωμοδοτήσεις του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης και αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων. Επίσης, έχουν καταγραφεί περίπου 640 αποφάσεις Δικαστηρίων, γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και αποφάσεις Ανεξάρτητων Αρχών που διέπουν τα ΜΜΕ.

Αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο εισαγωγής και χρήσης των ΔΛΠ στον κλάδο, η ΕΕ με τον Κανονισμό 1606/2002/ΕΚ για την εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων εναρμονίζει τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση που παρέχουν οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρίες, προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία των επενδυτών. Σκοπός του εν λόγω κανονισμού είναι η διαφύλαξη της εμπιστοσύνης προς τις χρηματοπιστωτικές αγορές και η διευκόλυνση της διαπραγμάτευσης κινητών αξιών σε διασυνοριακό και διεθνές επίπεδο. Σύμφωνα με τον Κανονισμό, από το 2005 όλες οι εισηγμένες εταιρίες της ΕΕ θα πρέπει να εφαρμόζουν τα διεθνή λογιστικά πρότυπα IFRS για την κατάρτιση των οικονομικών τους καταστάσεων. Επιπλέον, τα κράτη-μέλη έχουν τη δυνατότητα να επιτρέπουν ή να επιβάλλουν τη χρήση αυτών των πρότυπων αναφοράς στις εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις της ΕΕ για τους ετήσιους λογαριασμούς τους και στις μη εισηγμένες επιχειρήσεις της ΕΕ για τους ετήσιους και/ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς τους.

Σε επίπεδο εθνικής νομοθεσίας, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ΕΕ, ορίζονται τα εξής:

Για οικονομικές χρήσεις που αρχίζουν από 1.1.2005, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) ενσωματώνονται:

Α) Σε ετήσια βάση (ν.2190/1920 άρθρ.42α, 43α, 134):

- Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις (σε ατομική & ενοποιημένη βάση) που περιλαμβάνουν: Ισολογισμό, Κατάσταση αποτελεσμάτων, Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων, Κατάσταση ταμιακών ροών, Επεξηγηματικές σημειώσεις
- Έκθεση διαχείρισης διοικητικού συμβουλίου
- Έκθεση ελέγχου ορκωτού ελεγκτή λογιστή
- Συνοπτικά οικονομικά στοιχεία & πληροφορίες (Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) 6511/172/10.1.2006)

B) Σε περιοδική βάση (π.δ.360/1985 άρθρ.2):

- Ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις
- Στοιχεία και πληροφορίες (αποφάσεις 17/336/21.4.2005, 2/396/31.8.06 Δ.Σ. Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς)

Για οικονομικές χρήσεις που αρχίζουν από 20.1.2007, τα ΔΛΠ εφαρμόζονται:

A) Σε ετήσια βάση (ν.3556/2007 άρθρ.4):

Ετήσια οικονομική έκθεση που περιλαμβάνει: Ελεγμένες ετήσιες οικονομικές καταστάσεις (σε ατομική & ενοποιημένη βάση), Έκθεση διοικητικού συμβουλίου, Δηλώσεις προέδρου, διευθύνοντος συμβούλου και ενός μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου για αληθή απεικόνιση των ως άνω στοιχείων, Έκθεση ορκωτού ελεγκτή λογιστή, Συνοπτικά οικονομικά στοιχεία & πληροφορίες (ΚΥΑ), Πρόσθετες πληροφορίες και στοιχεία απόφασης 7/448/11.10.07 Δ.Σ. Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΦΕΚ Β/2092/29.10.2007).

B) Σε περιοδική βάση (ν.3556/2007 άρθρ.5-6):

Εξαμηνιαία οικονομική έκθεση: Εξαμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις (σε ατομική & ενοποιημένη βάση), Έκθεση διοικητικού συμβουλίου, Δηλώσεις προέδρου, διευθύνοντος συμβούλου και ενός μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου για αληθή απεικόνιση των ως άνω στοιχείων, Έκθεση ορκωτού ελεγκτή λογιστή, Στοιχεία & πληροφορίες (απόφασης 6/448/11.10.07 ΔΣ Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς), Πρόσθετες πληροφορίες και στοιχεία απόφασης 7/448/11.10.07 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΦΕΚ Β/2092/29.10.2007).

Επιπλέον, σύμφωνα με το νόμο 3556/2007 «Προϋποθέσεις διαφάνειας για την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α/91/30.4.2007), προβλέπεται στο άρθρο 26 πως: «Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος νόμου και των αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του νόμου αυτού η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δύναται να επιβάλλει επίπληξη ή πρόστιμο ύψους μέχρι 1.000.000 ευρώ. Κατά την επιμέτρηση των προστίμων λαμβάνονται ενδεικτικά υπόψη η επίπτωση τη παράβασης στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και στη διάχυση ορθής και έγκυρης πληροφόρησης στο επενδυτικό κοινό, ο βαθμός συνεργασίας με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κατά το στάδιο διερεύνησης και ελέγχου –έρευνας από την τελευταία, οι ανάγκες της ειδικής και γενικής πρόληψης, η τυχόν καθ' υποτροπή τέλεση παραβάσεων του παρόντος νόμου και η τέλεση παραβάσεων της λοιπής νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά».

Επιπλέον, προβλέπεται πως «Οι κυρώσεις της παραγράφου 1 για τις παραβάσεις των υποχρεώσεων που προβλέπονται στα άρθρα 4 έως 7 και 15 έως 21 δύνανται να επιβάλλονται αυτοτελώς στον εκδότη, στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, στα διευθυντικά στελέχη του εκδότη, στον εσωτερικό ελεγκτή και στους εξωτερικούς ελεγκτές», καθώς και πως «Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος νόμου η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μπορεί, ανεξάρτητα από την επιβολή κυρώσεων του παρόντος άρθρου, να αποφασίσει τη διαγραφή κινητών αξιών, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 17 του ν.3371/2005».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΜΜΕ

4.1 ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

4.1.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού

Οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΜΜΕ αντλούν έσοδα από μία σειρά από δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης προϊόντων, όπως είναι οι εφημερίδες και τα περιοδικά, της εκμετάλλευσης των πνευματικών δικαιωμάτων που σχετίζονται με τις εκδόσεις και τη μετάδοση τηλεοπτικών προγραμμάτων και της πώλησης υπηρεσιών, όπως είναι οι κινηματογραφικές παραγωγές και η διαφήμιση. Τα ΔΠΧΑ περιελάμβαναν μέχρι πρόσφατα ορισμένες γενικές αρχές για την αναγνώριση των εσόδων, οι οποίες ωστόσο ισχύουν για όλους τους κλάδους, με περιορισμένες πρόσθετες οδηγίες για ορισμένα είδη συναλλαγών, όπως είναι οι κρατικές επιχορηγήσεις και οι αντισταθμιστικές (barter) συναλλαγές (Caylor, 2010).

Ωστόσο, το 2011 η επιτροπή IASB δημοσίευσε μία σειρά από κατευθυντήριες γραμμές που παρέχουν ένα βελτιωμένο πλαίσιο για την αναγνώριση των εσόδων μέσω των ΔΠΧΑ, καθώς ασχολούνται με συναλλαγές που παράγουν έσοδα και αποτελούνται από περισσότερα από ένα συστατικά, για παράδειγμα από πώληση αγαθών και μελλοντική απομείωση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Αν και οι κατευθύνσεις αυτές δεν αφορούν αποκλειστικά τον κλάδο των ΜΜΕ, ωστόσο μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το λογιστικό χειρισμό των εσόδων τους. Επιπλέον, μία έκθεση που δημοσιεύτηκε το 2010 από την IASB προτείνει ένα ενιαίο μοντέλο αναγνώρισης εσόδων, βάσει του οποίου μία οικονομική οντότητα αναγνωρίζει τα έσοδά της, εφόσον ικανοποιεί την υποχρέωση μεταβίβασης της ιδιοκτησίας των αγαθών ή υπηρεσιών στον τελικό πελάτη. Το εν λόγω μοντέλο εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που πραγματοποιούνται με τους πελάτες, εκτός από τα

χρηματοπιστωτικά μέσα, τα μισθώματα, τα ασφαλιστήρια συμβόλαια και τις μη νομισματικές συναλλαγές μεταξύ των οντοτήτων στον ίδιο κλάδο.

4.1.2 ΔΛΠ 1

Σκοπός του ΔΛΠ 1 είναι να περιγράψει τη βάση παρουσίασης του γενικού στόχου των οικονομικών καταστάσεων, ώστε να εξασφαλιστεί η συγκρισιμότητα τόσο με τις οικονομικές καταστάσεις προηγούμενων περιόδων της επιχειρηματικής οντότητας όσο και με αντίστοιχες καταστάσεις άλλων οντοτήτων. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, το πρότυπο θέτει γενικές απαιτήσεις για την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη δομή τους και ελάχιστες απαιτήσεις αναφορικά με το περιεχόμενό τους. Το ΔΛΠ 1 εφαρμόζεται σε όλες τις γενικού σκοπού οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται βάσει των ΔΠΧΑ. Έτσι, οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούν μία δομημένη απεικόνιση της οικονομικής θέσης και επίδοσης μίας επιχείρησης, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με την οικονομική της θέση, την επίδοση και τις ταμειακές ροές, οι οποίες χρησιμεύουν σε έναν ευρύ κύκλο χρηστών, παρουσιάζοντας επίσης τα αποτελέσματα της διαχείρισης εκ μέρους της Διοίκησης.

Τα στοιχεία για τα οποία οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να παρέχουν πληροφορίες είναι: (1) τα περιουσιακά στοιχεία, (2) οι υποχρεώσεις, (3) τα ίδια κεφάλαια, (4) τα έσοδα και οι δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των κερδών και ζημιών, (5) άλλες μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων, και (6) οι ταμειακές ροές. Επιπλέον, μία πλήρης σειρά οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνει: (α) ισολογισμό, (β) κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, (γ) κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων που να παρουσιάζει είτε: (i) όλες τις μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων, είτε (ii) τις μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από συναλλαγές με τους κατόχους μετοχών που δρουν υπό την ιδιότητα του μετόχου, (δ) κατάσταση ταμιακών ροών, και, (ε) σημειώσεις που περιλαμβάνουν περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών και άλλες επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ακόμη, μερικές εταιρίες εκτός των οικονομικών καταστάσεων παρουσιάζουν μία χρηματοοικονομική επισκόπηση της διοίκησής τους, η οποία περιγράφει τα βασικά χαρακτηριστικά της χρηματοοικονομικής της επίδοσης και της οικονομικής της

θέσης, περιλαμβάνοντας: (1) τους κύριους παράγοντες που προσδιορίζουν την επίδοσή τους, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών στο περιβάλλον λειτουργίας τους, της ανταπόκρισής τους σε αυτές και της επενδυτικής τους πολιτικής για τη διατήρηση και ενίσχυση της θέσης τους, (2) τις πηγές χρηματοδότησης της επιχείρησης και της στοχευμένης αναλογίας υποχρεώσεων προς ίδια κεφάλαια, και (3) τους πόρους της οντότητας που δεν αναγνωρίζονται στον ισολογισμό σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ.

Οι βασικές αρχές του προτύπου είναι: (1) η ακριβοδίκαιη παρουσίαση και συμμόρφωση προς τα ΔΠΧΑ (οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να παρουσιάζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση, τη χρηματοοικονομική επίδοση και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης, απαιτώντας τη διαβεβαίωση με καλή πίστη των επιδράσεων των συναλλαγών και άλλων γεγονότων), (2) η συνεχιζόμενη δραστηριότητα (η επιχείρηση θα πρέπει να διατηρείται ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, εκτός αν η διοίκηση προτίθεται να ρευστοποιήσει την επιχείρηση ή να παύσει τις εμπορικές συναλλαγές), (3) ο λογιστικός χειρισμός βάσει της αρχής των δεδουλευμένων εσόδων/εξόδων (οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται τηρώντας το εν λόγω λογιστικό χειρισμό με εξαίρεση τις πληροφορίες των ταμειακών ροών), (4) η ομοιομορφία της παρουσίασης (η εμφάνιση και κατάταξη των στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις πρέπει να διατηρείται όμοια από περίοδο σε περίοδο), (5) η ουσιαστικότητα και ολότητα (κάθε σημαντική κατηγορία παρομοίων στοιχείων πρέπει να απεικονίζεται ξεχωριστά στις οικονομικές καταστάσεις), (6) ο συμψηφισμός (τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις καθώς και τα έσοδα και οι δαπάνες, δεν συμψηφίζονται), και (7) η συγκριτική πληροφόρηση (η συγκριτική πληροφόρηση συμπεριλαμβάνεται στην αφηγηματική και περιγραφική πληροφόρηση, όταν είναι απαραίτητη για την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου).

4.1.3 ΔΛΠ 18

Σκοπός του ΔΛΠ 18 είναι ο καθορισμός του λογιστικού χειρισμού των εσόδων, όπως αυτά προκύπτουν από ορισμένους τύπους συναλλαγών. Έτσι, στο πλαίσιο της κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων, ως έσοδα ορίζονται οι αυξήσεις στα οικονομικά οφέλη με τη μορφή εισροών ή αυξήσεων των περιουσιακών στοιχείων ή μειώσεων των υποχρεώσεων, οι οποίες καταλήγουν σε αύξηση των ιδίων κεφαλαίων

που δεν συνδέεται με τις εισφορές των συμμετεχόντων στα ίδια κεφάλαια. Τα έσοδα διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα έσοδα και κέρδη, εκ των οποίων τα τακτικά έσοδα προκύπτουν από την πορεία των συνηθισμένων δράσεων της επιχείρησης και αναφέρονται σε διαφορετικούς λογαριασμούς, όπως οι πωλήσεις, οι αμοιβές και τα δικαιώματα εκμετάλλευσης.

Βασικό θέμα στη λογιστική των εσόδων αποτελεί ο προσδιορισμός του χρόνου καταχώρησης του εσόδου. Βάσει του ΔΛΠ 18, τα έσοδα λογίζονται όταν πιθανολογείται ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην επιχείρηση και αυτά τα οφέλη μπορεί να αποτιμηθούν βάσιμα. Το πρότυπο εφαρμόζεται για τη λογιστική παρακολούθηση των εσόδων που προκύπτουν από τις εξής συναλλαγές: (1) πώληση αγαθών, (2) παροχή υπηρεσιών, και (3) από μέρους τρίτων χρησιμοποίηση περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης που αποφέρουν τόκους (καταλογισμοί για τη χρησιμοποίηση μετρητών ή ταμιακών ισοδυνάμων ή ποσών οφειλόμενων στην επιχείρηση), δικαιώματα εκμετάλλευσης (καταλογισμοί για τη χρησιμοποίηση μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, για παράδειγμα, διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, σημάτων, εκδοτικών δικαιωμάτων και λογισμικού) και μερίσματα (διανομές κερδών στους κατόχους συμμετοχικών τίτλων σε αναλογία της συμμετοχής τους σε συγκεκριμένη κατηγορία κεφαλαίου).

Πιο συγκεκριμένα, στα αγαθά περιλαμβάνονται αυτά που παράγει η επιχείρηση, με σκοπό την πώλησή τους, καθώς και τα αγορασμένα αγαθά προς μεταπώληση, όπως εμπορεύματα αγορασμένα από ένα λιανοπωλητή ή οικόπεδα και άλλη ιδιοκτησία που κατέχεται προς μεταπώληση. Επιπλέον, η παροχή υπηρεσιών περιλαμβάνει την εκτέλεση από την επιχείρηση ενός συμφωνημένου βάσει σύμβασης έργου και μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα σε μία μόνο περίοδο ή κατά τη διάρκεια περισσότερων περιόδων.

Βάσει του ΔΛΠ 18, τα έσοδα πρέπει να αποτιμώνται στη δίκαιη αξία του ανταλλάγματος που εισπράχθηκε, λαμβάνοντας υπόψη τις εκπτώσεις ή μειώσεις λόγω όγκου πωλήσεων που πιθανόν να παρασχεθούν από την επιχείρηση. Επιπλέον, η αναγνώριση του εισοδήματος από μία συναλλαγή δεν συμπίπτει πάντα με τη μεταβίβαση της κυριότητας των εμπορευμάτων ή αγαθών, ωστόσο, βασικό κριτήριο για την αναγνώριση του εσόδου αποτελεί η μεταβίβαση των κινδύνων που συνδέονται με τα αντίστοιχα προϊόντα ή υπηρεσίες. Σε περίπτωση κατά την οποία

υπάρχει αβεβαιότητας αναφορικά με τη δυνατότητα είσπραξης κάποιου ποσού των εσόδων, τότε θεωρείται ως έξοδο και όχι ως ποσό προσαρμογής των εσόδων.

Επιπρόσθετα, τα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών υπολογίζονται σύμφωνα με τις συμβατικές υποχρεώσεις όλων των μερών και βάσει της συμφωνίας που αφορά το τελικό τίμημα, καθώς και των τρόπων και όρων εξόφλησης. Τέλος, τα έσοδα που προκύπτουν από τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης από τρίτους έναντι ανταλλάγματος αναγνωρίζονται ως έσοδα μόνο όταν τα αναμενόμενα οικονομικά οφέλη θεωρείται ότι θα εισρεύσουν στην επιχείρηση. Έτσι, τα δικαιώματα υπολογίζονται βάσει της συμφωνίας που έχει συναφθεί για τη χρήση τους από τρίτους, οι τόκοι υπολογίζονται με βάση τη διάρκεια της χρονικής περιόδου καθώς και με το ύψος του επιτοκίου και τα μερίσματα υπολογίζονται βάσει του ποσοστού που προτείνεται, του αριθμού των μετοχών που κατέχει η επιχείρηση καθώς επίσης και της καθορισμένης ημερομηνίας πληρωμής.

4.2 ΑΪΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

4.2.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού

Οι εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ αντιμετωπίζουν σημαντικά ζητήματα όσον αφορά το λογιστικό χειρισμό των άυλων περιουσιακών στοιχείων, τα οποία διαφοροποιούνται σε σημαντικό βαθμό μεταξύ τους και κυμαίνονται από κοινά άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως είναι το λογισμικό, μέχρι πολύ ειδικά στοιχεία που εξειδικεύονται ανάλογα με τον υπό-κλάδο της βιομηχανίας των ΜΜΕ. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα εκδοτικά δικαιώματα στις εταιρίες εκδόσεων, τα συμβόλαια με τους καλλιτέχνες στη βιομηχανία της μουσικής, τα τηλεοπτικά δικαιώματα στις εταιρίες ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και τα δικαιώματα διανομής στη βιομηχανία της παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών.

Σε γενικότερους όρους, ο λογιστικός χειρισμός των άυλων περιουσιακών στοιχείων και ιδιαίτερα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας έχει απασχολήσει σε μεγάλο βαθμό τους υπεύθυνους έκδοσης λογιστικών προτύπων (Robbins, 2009). Ειδικά για τον κλάδο των ΜΜΕ, η παραπάνω διαπίστωση έχει ακόμα μεγαλύτερη σημασία, καθώς το σημερινό επιχειρηματικό μοντέλο των εταιριών του κλάδου έρχεται συνεχώς αντιμέτωπο με τη ραγδαία τεχνολογική πρόοδο, τις μεταβαλλόμενες

προτιμήσεις των καταναλωτών και τις αυξημένες προσδοκίες για νέα και καινοτόμα προϊόντα, σε συνδυασμό με το μειωμένο πλέον κόστος της εμπορίας και διανομής των αντίστοιχων προϊόντων και υπηρεσιών (KPMG, 2010).

Οι παραπάνω εξελίξεις έχουν οδηγήσει τις εταιρίες ΜΜΕ να επεκτείνουν το χαρτοφυλάκιό τους με νέα άυλα περιουσιακά στοιχεία, είτε μέσω στρατηγικών συμμαχιών είτε μέσω της χορήγησης αδειών και ειδικών συμφωνιών παραγωγής που αναθέτουν στον αγοραστή τα δικαιώματα εκμετάλλευσής τους. Κατά συνέπεια, ιδιαίτερη προσοχή απαιτεί ο λογιστικός χειρισμός και απεικόνιση των άυλων περιουσιακών στοιχείων από τις εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ, οι οποίες οφείλουν να καθορίζουν αν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία έχουν περιορισμένη ή όχι ωφέλιμη ζωή, ακολούθως να προσδιορίζουν την κατάλληλη μέθοδο και περίοδο απόσβεσης και, τέλος, να εκτιμούν αν υπάρχει κάποια ζημία απομείωσης που πρέπει να καταγραφεί στις οικονομικές τους καταστάσεις.

4.2.2 ΔΛΠ 38

Σκοπός του ΔΛΠ 38 είναι να προδιαγράψει το λογιστικό χειρισμό των άυλων περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του κόστους ανάπτυξης. Τα αναγνωρίσιμα ασώματα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνουν τα υποδείγματα, τα πνευματικά δικαιώματα, τις άδειες, τα εμπορικά σήματα, το λογισμικό των ηλεκτρονικών υπολογιστών και τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας και έχουν ως κοινό στοιχείο ότι υπάρχει μικρή ή καθόλου φυσική ουσία σε αυτά και έχουν οικονομική ζωή μεγαλύτερη του ενός έτους. Το ΔΛΠ 38 αναφέρει ότι ένα ασώματο περιουσιακό στοιχείο πληροί τις απαιτήσεις εάν είναι διαχωρίσιμο (διακριτό), δηλαδή μπορεί να πωληθεί, μεταβιβαστεί, παραχωρηθεί, ενοικιαστεί ή ανταλλαγεί είτε μεμονωμένα είτε με άλλα περιουσιακά στοιχεία και προκύπτει από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα.

Τα κριτήρια αναγνώρισης ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου είναι: (1) αν τα ασώματα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να αναγνωριστούν διακεκριμένα στα πλαίσια της επιχείρησης, (2) αν η χρήση των ασώματων περιουσιακών στοιχείων ελέγχονται από την επιχείρηση ως αποτέλεσμα ενεργειών και γεγονότων του παρελθόντος, (3) αν αναμένονται μελλοντικά οικονομικά οφέλη να εισρεύσουν στην επιχείρηση και, (4) αν το κόστος του περιουσιακού στοιχείου μπορεί να μετρηθεί

αξιόπιστα. Έτσι, ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται όταν πιθανολογείται ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη που συνδέονται με αυτό θα εισρεύσουν στην επιχείρηση και όταν το κόστος του στοιχείου αυτού μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα. Επίσης, ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο, κατά την αρχική καταχώρηση, αποτιμάται στο κόστος.

Το κόστος ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου που αποκτάται μεμονωμένα αποτελείται από την τιμή αγοράς του που συμπεριλαμβάνει κάθε εισαγωγικό δασμό και κάθε μη επιστρεπτέο φόρο αγοράς, μετά την αφαίρεση των εμπορικών εκπτώσεων και μειώσεων τιμής και περιλαμβάνει και κάθε άμεσα αποδοτέο κόστος προετοιμασίας του άυλου περιουσιακού στοιχείου για την προοριζόμενη χρήση του. Το κόστος αυτού του περιουσιακού στοιχείου είναι η εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία απόκτησης. Όταν η εύλογη αξία δεν μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα τότε δεν αναγνωρίζεται ως ιδιαίτερο άυλο περιουσιακό στοιχείο, αλλά συμπεριλαμβάνεται στην υπεραξία.

Το ΔΛΠ 38 έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις επιχειρήσεις του κλάδου των ΜΜΕ, καθώς προσδιορίζει και την απόκτηση ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου μέσω κρατικής επιχορήγησης. Συγκεκριμένα, όταν μια κυβέρνηση μεταβιβάζει ή διαθέτει σε μια επιχείρηση δωρεάν ή έναντι τεκμαρτής αντιπαροχής, μέσω μιας κρατικής επιχορήγησης, κάποιο άυλο περιουσιακό στοιχείο, όπως άδειες λειτουργίας ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών σταθμών, τότε η επιχείρηση έχει δύο δυνατότητες, είτε να καταχωρήσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο και την επιχορήγηση στην εύλογη αξία, είτε να το καταχωρήσει σε μια τεκμαρτή αξία προσαυξημένη με κάθε δαπάνη που αφορά άμεσα την προετοιμασία του στοιχείου για την χρήση που προορίζεται.

Τέλος, σύμφωνα με το ΔΛΠ 38, για να εκτιμήσει η επιχείρηση αν ένα εσωτερικώς δημιουργούμενο άυλο στοιχείο πληροί τα κριτήρια καταχώρησής του, κατατάσσει τη δημιουργία του σε δύο φάσεις, τη φάση της έρευνας και τη φάση της ανάπτυξης. Έτσι, καμία δαπάνη που πραγματοποιείται στη φάση έρευνας δεν μπορεί να καταχωρείται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο, αλλά πρέπει να καταχωρείται ως έξοδο, όταν πραγματοποιείται και να επιβαρύνει την χρήση στην οποία πραγματοποιείται. Αντίθετα, για να αναγνωριστούν τα έξοδα που πραγματοποιούνται κατά τη φάση ανάπτυξης ως άυλο περιουσιακό στοιχείο θα πρέπει να ισχύουν οι εξής προϋποθέσεις: (1) να υπάρχει τεχνική δυνατότητα να ολοκληρωθεί ώστε να χρησιμοποιηθεί ή να

πωληθεί, (2) να υπάρχει πρόθεση ολοκλήρωσής του, (3) να υπάρχει ικανότητα χρήσης του, (4) να μπορεί να οδηγήσει σε μελλοντικά οικονομικά οφέλη, (5) να μπορούν να αποτιμηθούν οι δαπάνες του σε όλη τη φάση ανάπτυξης, και (6) να εξασφαλίζεται η διαθεσιμότητα των απαιτούμενων πόρων για την ολοκλήρωσή του.

4.3 ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΓΙΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

4.3.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού

Ορισμένες κατηγορίες αποθεμάτων, όπως είναι οι κατάλογοι των τηλεοπτικών δικαιωμάτων, τα προϊόντα που σχετίζονται με τις τηλεαγορές (teleshopping) και οι τηλεοπτικές παραγωγές σε εξέλιξη στο πλαίσιο μίας διαφημιστικής σύμβασης, συχνά αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό ποσοστό των περιουσιακών στοιχείων των εταιριών του κλάδου των ΜΜΕ. Εξαιτίας των συνεχώς μεταβαλλόμενων μεθόδων που υιοθετούνται από τις εν λόγω επιχειρήσεις για τη διαχείριση των αποθεμάτων τους, ο λογιστικός χειρισμός τους μπορεί να είναι εξαιρετικά περίπλοκος. Σύμφωνα με έρευνα της Grant Thornton (2010) αναφορικά με την εφαρμογή των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ στον κλάδο των ΜΜΕ, το πρόβλημα αυτό μεγεθύνεται περαιτέρω από την ιδιαίτερη φύση των συμβολαίων που πραγματοποιούνται με τους πελάτες αλλά και τις πολύπλοκες επιχειρηματικές σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των εταιριών του κλάδου, όπως είναι για παράδειγμα τα συμβόλαια μεταξύ εταιριών εκδόσεων και μουσικής παραγωγής.

Ένα ζήτημα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος αφορά το στοιχείο της υποκειμενικότητας για την ταξινόμηση των περιουσιακών στοιχείων των τηλεοπτικών προγραμμάτων αναφορικά με την αποτύπωσή τους στους ισολογισμούς των εταιριών ΜΜΕ, ειδικά του τομέα της ραδιοτηλεόρασης. Σύμφωνα με έρευνα της KPMG (2010), οι περισσότερες από τις εν λόγω εταιρίες χειρίζονται λογιστικά τα προγράμματα είτε ως αποθέματα είτε ως άυλα περιουσιακά στοιχεία. Μάλιστα, σύμφωνα με την ίδια έρευνα, η μέθοδος FIFO (First-In/First-Out) είναι αυτή που χρησιμοποιείται από τη συντριπτική πλειοψηφία των εταιριών για την καταγραφή των αποθεμάτων τους. Μπορεί, λοιπόν, να υποστηριχθεί πως η ταξινόμηση των προγραμμάτων είναι ιδιαίτερα σημαντική για την υιοθέτηση και χρήση των ΔΠΧΑ στον κλάδο των ΜΜΕ, καθώς η αντίστοιχη λογιστική απεικόνιση επηρεάζει σημαντικά τα μικτά περιθώρια κέρδους και άλλους δείκτες χρηματοοικονομικής επίδοσης, όπως είναι ο EBITDA

(Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation). Ως εκ τούτου, οι εταιρίες των ΜΜΕ θα πρέπει πρώτα να προσδιορίζουν αν πληρείται ο ορισμός του αποθέματος, ως ένα περιουσιακό στοιχείο που κατέχεται προς πώληση κατά τη συνήθη πορεία της επιχείρησης, πριν την ταξινόμησή του ως άυλο περιουσιακό στοιχείο.

Αναφορικά με τα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις κτιριακές εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό, η σημασία τους ποικίλει σε μεγάλο βαθμό ανάμεσα στους διάφορους τομείς του κλάδου των ΜΜΕ. Σύμφωνα με την έρευνα της KPMG (2010), αυτή είναι υψηλότερη για τις εταιρίες ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, τις εκδοτικές εταιρίες και τις εταιρίες παραγωγής και χαμηλότερη για τις διαφημιστικές εταιρίες. Στο σύνολο του κλάδου, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία, οι κτιριακές εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός αντιπροσωπεύει λιγότερο του 10% του συνόλου του ενεργητικού, ενώ σχεδόν όλες οι εταιρίες εφαρμόζουν τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης, αν και η ωφέλιμη ζωή ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό.

4.3.2 ΔΛΠ 17

Σκοπός του ΔΛΠ 17 είναι να προδιαγράψει για τους μισθωτές και τους εκμισθωτές τις κατάλληλες λογιστικές πολιτικές και γνωστοποιήσεις που πρέπει να εφαρμοστούν για τις μισθώσεις. Το πρότυπο εφαρμόζεται για το λογιστικό χειρισμό όλων των μισθώσεων, εκτός από τις μισθώσεις για εξερεύνηση ή χρήση μεταλλευμάτων, πετρελαίων, φυσικού αερίου και όμοιων μη αναγεννώμενων πόρων και τις συμβάσεις παραχώρησης δικαιώματος στοιχείων, όπως είναι οι κινηματογραφικές ταινίες, οι μαγνητοσκοπήσεις, τα θεατρικά έργα, τα χειρόγραφα κείμενα, οι ευρεσιτεχνίες και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το βασικό στοιχείο του Δ.Λ.Π. 17 είναι ότι διαχωρίζει τις μισθώσεις σε χρηματοδοτικές και λειτουργικές δίνοντας και τους αντίστοιχους ορισμούς, που χρησιμοποιούνται στο πρότυπο. Έτσι, ως μίσθωση χαρακτηρίζεται μία συμφωνία όπου ο εκμισθωτής ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου μεταβιβάζει στο μισθωτή με αντάλλαγμα μια πληρωμή ή μια σειρά μελλοντικών πληρωμών, το δικαίωμα χρήσεως του στοιχείου αυτού για μια συμφωνημένη χρονική περίοδο. Ως χρηματοδοτική μίσθωση ορίζεται μία μίσθωση με την οποία μεταβιβάζονται ουσιαστικά όλοι οι κίνδυνοι και τα οφέλη που ακολουθούν την κυριότητα ενός παγίου περιουσιακού

στοιχείου, ανεξάρτητα από την μεταβίβαση ή μη της κυριότητας. Τέλος, λειτουργική μίσθωση είναι μία μίσθωση που δεν είναι χρηματοδοτική.

Αν μία μίσθωση χαρακτηριστεί ως χρηματοδοτική τότε ο μισθωτής οφείλει να καταχωρίσει την μίσθωση αυτή στο πάγιο ενεργητικό, εμφανίζοντας και την αντίστοιχη υποχρέωση και ποσό το οποίο θα καταχωρίσει στα βιβλία του είναι το μικρότερο μεταξύ της εύλογης αξίας του στοιχείου και της παρούσας αξίας των ελάχιστων μισθωμάτων. Κατά τον υπολογισμό της παρούσας αξίας το επιτόκιο προεξόφλησης είναι το τεκμαρτό επιτόκιο της μίσθωσης, διαφορετικά θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί το οριακό επιτόκιο δανεισμού. Επιπλέον, τυχόν αρχικές δαπάνες που γίνονται για να επιτευχθεί η μίσθωση επιβαρύνουν το περιουσιακό στοιχείο της μίσθωσης αυξάνοντας το κόστος του.

Με την καταβολή των μισθωμάτων το μέρος που αφορά το χρεολύσιο μειώνει την υποχρέωση προς την εταιρεία μίσθωσης και το εναπομένον που αφορά τον τόκο καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσης ως χρηματοοικονομικό έξοδο. Επιπλέον, τις αποσβέσεις οφείλει να τις διενεργεί ο μισθωτής και όχι ο εκμισθωτής. Η ωφέλιμη ζωή, βάσει της οποίας υπολογίζεται ο συντελεστής απόσβεσης εξαρτάται από το αν το πάγιο περιέλθει στην κυριότητα του μισθωτή μετά το πέρας της μίσθωσης ή όχι. Αν περιέλθει, τότε διενεργεί αποσβέσεις με βάση την ωφέλιμη ζωή του παγίου, σε αντίθετη περίπτωση διενεργεί αποσβέσεις βάσει της συμβατικής περιόδου μίσθωσης.

Παράλληλα, ο εκμισθωτής εμφανίζει την χρηματοδοτική μίσθωση ως απαίτηση με ποσό ίσο με την αξία του παγίου περιουσιακού στοιχείου. Τα μισθώματα που εισπράττει διαχωρίζονται σε κεφάλαιο το οποίο μειώνει την απαίτηση και σε τόκους/έσοδα και τυχόν αρχικά άμεσα κόστη. Τέλος, ο εκμισθωτής, εκτός της ικανοποίησης των απαιτήσεων του ΔΠΧΠ 7, προβαίνει στις ακόλουθες γνωστοποιήσεις για τις λειτουργικές μισθώσεις: (1) τις μελλοντικές ελάχιστες καταβολές μισθωμάτων βάσει μη ακυρωτέων λειτουργικών μισθώσεων συν ολικά και για κάθε μία από τις ακόλουθες περιόδους: (i) όχι αργότερα από ένα έτος, (ii) για περισσότερο από ένα έτος μέχρι πέντε έτη, (iii) για περισσότερα από πέντε έτη, (2) τα συνολικά ενδεχόμενα μισθώματα που αναγνωρίστηκαν ως έσοδο κατά τη διάρκεια της περιόδου, και (3) για μία γενική περιγραφή των μισθωτικών συμφωνιών του εκμισθωτή.

4.3.3 ΔΛΠ 37

Σκοπός του ΔΛΠ 37 είναι να εξασφαλίσει ότι τα εφαρμόζονται από τις επιχειρήσεις τα σωστά κριτήρια αναγνώρισης και οι βάσεις επιμέτρησης που αφορούν τις προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία. Το πρότυπο εφαρμόζεται από τις οικονομικές οντότητες, όταν αυτές πρόκειται να συμπεριλάβουν στην κατάρτιση των οικονομικών τους καταστάσεων περιγραφές των προβλέψεων και των ενδεχόμενων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, εκτός από αυτές που απορρέουν από χρηματοοικονομικά μέσα, αλλά εμφανίζονται σε δίκαιη αξία, αυτές που προέρχονται από ασφαλιστήρια συμβόλαια και αυτές που καλύπτονται από άλλα ΔΛΠ.

Ως ενδεχόμενη υποχρέωση (ή ενδεχόμενο στοιχείο ενεργητικού), ορίζεται η υποχρέωση (ή στοιχείο ενεργητικού) που απορρέει από παρελθοντικά γεγονότα ή γεγονότα που είναι αβέβαιο να συμβούν και δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχο της οντότητας. Επιπλέον, ενδεχόμενη υποχρέωση είναι η υποχρέωση που δεν έχει αναγνωριστεί είτε γιατί δεν προκύπτει κάποιο οικονομικό όφελος για την εξόφλησή της είτε γιατί δεν είναι δυνατό να υπολογιστεί με ακρίβεια το τελικό ποσό της. Παράλληλα, η πρόβλεψη για ενδεχόμενα στοιχεία ενεργητικού ή παθητικού δεν αναγνωρίζεται, διότι δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί το ύψος τους ούτε η πιθανότητα πραγματοποίησής τους. Το ΔΛΠ 37 διαχωρίζει τις προβλέψεις από τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις, κυρίως λόγω του ότι οι προβλέψεις μπορούν να γίνουν για την αναγνώριση των υφιστάμενων υποχρεώσεων, των οποίων το ύψος μπορεί να υπολογιστεί.

Μια πρόβλεψη αναγνωρίζεται όταν: (1) μια οικονομική οντότητα έχει μια παρούσα δέσμευση (νομική ή τεκμαιρόμενη), ως αποτέλεσμα ενός παρελθόντος γεγονότος, (2) είναι πιθανό ότι μια εκροή πόρων που ενσωματώνει οικονομικά οφέλη, θα απαιτηθεί για να διακανονιστεί η δέσμευση και, (3) μια αξιόπιστη εκτίμηση μπορεί να γίνει για το ποσό της δέσμευσης. Μόνον εκείνες οι δεσμεύσεις, οι οποίες προκύπτουν από παρελθόντα γεγονότα που υπάρχουν, ανεξαρτήτως των μελλοντικών ενεργειών μιας οικονομικής οντότητας (δηλαδή, τη μελλοντική διεξαγωγή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της), αναγνωρίζονται ως προβλέψεις. Παραδείγματα τέτοιων δεσμεύσεων είναι ποινές ή κόστη καθαρισμού για παράνομη περιβαλλοντική ζημία, αμφότερα τα οποία θα οδηγούσαν σε μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν

οικονομικά οφέλη κατά τον διακανονισμό, ανεξαρτήτως των μελλοντικών ενεργειών της οικονομικής οντότητας.

Επιπλέον, για κάθε κατηγορία πρόβλεψης, μια οικονομική οντότητα πρέπει να γνωστοποιεί: (1) τη λογιστική αξία κατά την έναρξη και λήξη της περιόδου, (2) τις πρόσθετες προβλέψεις που έγιναν στην περίοδο, συμπεριλαμβανομένων των αυξήσεων των υπαρχόντων προβλέψεων, (3) τα ποσά που χρησιμοποιήθηκαν (δηλαδή, πραγματοποιήθηκαν και μείωσαν την πρόβλεψη) κατά τη διάρκεια της περιόδου, (4) τα αχρησιμοποιήτα ποσά που αναστράφηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου και, (5) την αύξηση κατά τη διάρκεια της περιόδου στο προεξοφλημένο ποσό που προκύπτει από το πέρασμα χρόνου και την επίδραση κάθε μεταβολής στο επιτόκιο προεξόφλησης. Θα πρέπει να σημειωθεί πως για τον υπολογισμό μίας πρόβλεψης συνίσταται η εφαρμογή της αρχής της συντηρητικότητας, δηλαδή αν προκύπτει μία σημαντική από πλευράς ύψους και χρόνου πρόβλεψη τότε θα πρέπει να προεξοφληθεί στην παρούσα αξία της, με την εφαρμογή συντελεστή προεξόφλησης προ φόρων, χωρίς να περιλαμβάνει πρόβλεψη για κινδύνους.

4.4 ΑΠΟΜΕΙΩΣΗ ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

4.4.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού

Ο λογιστικός χειρισμός των μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αποτελεί βασικό ζήτημα της τυποποίησης του πλαισίου χρηματοοικονομικής αναφοράς υπό τα ΔΛΠ (Zabihollah et al, 2010). Ειδικά στον κλάδο των ΜΜΕ, το ζήτημα της απομείωσης είναι ιδιαίτερα σημαντικό, δεδομένων και των πιέσεων που αντιμετωπίζουν οι αντίστοιχες εταιρίες στα περιθώρια κέρδους τους τα τελευταία χρόνια. Παράλληλα, η τεχνολογική πρόοδος έχει οδηγήσει πολλές επιχειρήσεις του κλάδου να προσφέρουν υπηρεσίες πέρα από τις παραδοσιακές, είτε μέσω της δραστηριοποίησής τους σε νέους επιχειρηματικούς τομείς, είτε μέσω της διαφοροποίησης των μέσων επικοινωνίας και μετάδοσης των προγραμμάτων τους.

Σε γενικότερους όρους, η δυνατότητα πολλών εταιριών του κλάδου να ανταγωνιστούν με επιτυχία στην αγορά εξαρτάται άμεσα από την ικανότητα να παράγουν περιεχόμενο προγράμματος που είναι ελκυστικό για τους πελάτες και σε

χαμηλές τιμές, συχνά προσφερόμενο και ως «πακέτο». Βάσει και του ΔΛΠ 36, η απομείωση των μη χρηματοοικονομικών στοιχείων στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στις προβλέψεις των προεξοφλημένων ταμειακών ροών, οι οποίες λόγω του εξαιρετικά ευαίσθητου λογιστικού χειρισμού που απαιτούν, συνήθως αντιπροσωπεύουν ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων. Ιδιαίτερης σημασίας είναι και η αναγνώριση των Μονάδων Δημιουργίας Ταμειακών Ροών (ΜΔΤΡ), βάσει των κατευθύνσεων του ΔΛΠ 36.

4.4.2 ΔΛΠ 36

Στόχος του ΔΛΠ 36 είναι να εξασφαλίσει ότι τα περιουσιακά στοιχεία που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων εμφανίζονται με τις ανακτήσιμες αξίες τους και όχι σε μεγαλύτερες. Έτσι, αν η τρέχουσα αξία ενός υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ποσό χρήσης ή εκποίησης του, τότε πραγματοποιείται πρόβλεψη μείωσης της αξίας του. Το πρότυπο αυτό εφαρμόζεται σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που κατατάσσονται ως: (1) θυγατρικές, όπως ορίζονται στο ΔΛΠ 27, (2) συγγενείς επιχειρήσεις, όπως καθορίστηκαν στο ΔΛΠ 28, και (3) κοινοπραξίες, όπως καθορίζονται στο ΔΛΠ 31.

Η διαπίστωση αν και σε ποιο ποσό ένα αναπροσαρμοσμένο περιουσιακό στοιχείο μπορεί να είναι απομειωμένο, εξαρτάται από τη βάση που χρησιμοποιείται για να προσδιορισθεί η εύλογη αξία. Έτσι, αν η εύλογη αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι η αγοραία αξία του, η μόνη διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της εύλογης αξίας του απομειωμένης κατά το κόστος της πώλησης, είναι τα άμεσα διαφορικά κόστη για τη διάθεση του περιουσιακού στοιχείου. Συγκεκριμένα, αν τα κόστη διάθεσης είναι αμελητέα, το ανακτήσιμο ποσό του αναπροσαρμοσμένου περιουσιακού στοιχείου, αναγκαστικά πλησιάζει ή είναι μεγαλύτερο από το αναπροσαρμοσμένο ποσό του (δηλαδή εύλογη αξία). Στην περίπτωση αυτή, εφόσον οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής έχουν εφαρμοστεί, είναι απίθανο το αναπροσαρμοσμένο περιουσιακό στοιχείο να είναι απομειωμένο και το ανακτήσιμο ποσό να χρειάζεται να εκτιμηθεί.

Αντίθετα, αν τα κόστη διάθεσης δεν είναι αμελητέα, η εύλογη αξία απομειωμένη κατά το κόστος της πώλησης του αναπροσαρμοσμένου περιουσιακού στοιχείου είναι αναγκαστικά μικρότερη από την εύλογη αξία του. Συνεπώς, το αναπροσαρμοσμένο

περιουσιακό στοιχείο θα είναι απομειωμένο, αν η αξία λόγω χρήσης του είναι μικρότερη από το αναπροσαρμοσμένο ποσό του (την εύλογη αξία). Στην περίπτωση αυτή, εφόσον έχουν εφαρμοστεί οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής, η οντότητα εφαρμόζει αυτό το πρότυπο για να προσδιορίσει αν και κατά πόσο το περιουσιακό στοιχείο μπορεί να είναι απομειωμένο. Τέλος, αν η εύλογη αξία του περιουσιακού στοιχείου προσδιορίζεται πάνω σε μία βάση, άλλη εκτός από την αγοραία αξία του, το αναπροσαρμοσμένο ποσό του (η εύλογη αξία), μπορεί να είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από το ανακτήσιμο ποσό του.

Επιπλέον, βάσει του ΔΛΠ 36, η ζημία λόγω μείωσης της αξίας ενός στοιχείου του ενεργητικού θα πρέπει να αναγνωρίζεται από μία επιχείρηση σε περίπτωση που η λογιστική αξία του ή μία μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών (ΜΔΤΡ) είναι μεγαλύτερη από το ανακτήσιμο περιουσιακό ποσό του. Ουσιαστικά, η μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών είναι η μικρότερη ομάδα περιουσιακών στοιχείων, τα οποία είναι δυνατό να δημιουργήσουν, λόγω χρήσεως, ταμειακές ροές και είναι ανεξάρτητα από άλλες ομάδες ιδίων δυνατοτήτων. Το ΔΛΠ 36 προσδιορίζει περιληπτικά τις περιπτώσεις όπου μια επιχείρηση μπορεί να αντιλογήσει μία ζημία λόγω μείωσης της αξίας ενός στοιχείου ενεργητικού.

Πιο συγκεκριμένα, αντιστροφή της ζημίας που προέρχεται από τη μείωση της αξίας συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου, επιτρέπεται μόνο εάν υπήρξε αλλαγή στον τρόπο υπολογισμού της ανακτήσιμης αξίας του περιουσιακού στοιχείου από την τελευταία αναγνώριση παρόμοιας ζημίας, αλλά η αυξημένη μεταφερόμενη αξία ενός στοιχείου δεν πρέπει να υπερβαίνει το μεταφερόμενο ποσό που θα είχε εάν η αξία του δεν είχε μειωθεί λόγω αναγνωρισμένης ζημίας σε προηγούμενα έτη. Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί πως για τους σκοπούς του ελέγχου περί απομείωσης, η υπεραξία που αποκτάται σε συνένωση επιχειρήσεων επιμερίζεται από την ημερομηνία της απόκτησης σε κάθε μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών του αποκτώντος που αναμένεται να ωφεληθούν από τις συνέργειες της συνένωσης, ανεξάρτητα αν άλλα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις του αποκτώμενου αντιστοιχίζονται σε εκείνες τις μονάδες ή ομάδες μονάδων.

4.5 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ

4.5.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού

Προκειμένου να ενισχύσουν την ανταγωνιστική τους θέση, πολλές εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ επικεντρώνονται στην παραγωγή υψηλής ποιότητας περιεχομένου, στόχος που συχνά επιτυγχάνεται μέσω της διαφοροποίησης του χαρτοφυλακίου τους σε ταχέως αναπτυσσόμενες γεωγραφικές περιοχές και μέσω επέκτασης που πραγματοποιείται με εξαγορές και συγχωνεύσεις. Πράγματι, ο αριθμός των εξαγορών και συγχωνεύσεων και άλλων ειδών στρατηγικών συνδυασμών και συμμαχιών είναι αρκετά υψηλός στον κλάδο των ΜΜΕ σε παγκόσμια κλίμακα (Grant Thornton, 2013). Ένας ακόμη παράγοντας που έχει οδηγήσει σε αυτό το φαινόμενο είναι η αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση της πελατειακής βάσης των ΜΜΕ, σε συνδυασμό με την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα των επιχειρήσεων του κλάδου και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και μέσων μετάδοσης. Οι παράγοντες αυτοί έχουν οδηγήσει τις μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες να προχωρούν στην εξαγορά τοπικών εταιριών ΜΜΕ που έχουν ισχυρή πελατειακή βάση ή πολύ διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο.

Το μέγεθος των επιχειρηματικών συνδυασμών σχετίζεται άμεσα με τα διαθέσιμα κεφάλαια των εμπλεκόμενων εταιριών αλλά και με την ικανότητά τους να εξυπηρετούν τις τρέχουσες υποχρεώσεις τους (Shalev, 2009). Οι εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ προχωρούν συχνά σε διάφορες μορφές εξαγορών, συμπεριλαμβανομένων των εξαγορών επιχειρησιακών μονάδων, περιουσιακών στοιχείων προγραμμάτων, αδειών μετάδοσης και περιεχομένου, καθοδηγούμενες από διάφορες αιτίες στρατηγικής φύσης, φορολογικούς σκοπούς ή συνδυασμός των δύο. Για το λόγο αυτό, τα ΔΠΧΑ 10 και 11, καθώς και το ΔΛΠ 24, όπως αυτά περιγράφονται στο επόμενο κεφάλαιο, είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τη λογιστική απεικόνιση των περιουσιακών στοιχείων σε περίπτωση επιχειρηματικών συνδυασμών στον κλάδο των ΜΜΕ. Επίσης, σύμφωνα με έρευνα της KPMG (2010) ιδιαίτερης σημασίας είναι και ο λογιστικός χειρισμός των αναπροσαρμογών στην εύλογη αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων και των αναβαλλόμενων φορολογικών υπολοίπων στην περίπτωση εξαγορών και συγχωνεύσεων των εταιριών του κλάδου, ιδιαίτερα σε ότι

αφορά το λογισμικό και την υπεραξία που αναμένεται από την ολοκλήρωση των συνεργιών.

4.5.2 ΔΛΠ 24

Σκοπός του ΔΛΠ 24 είναι να εξασφαλίσει ότι οι οικονομικές καταστάσεις μίας επιχείρησης εμπεριέχουν τις γνωστοποιήσεις που απαιτούνται για το ενδεχόμενο η οικονομική θέση και το κέρδος ή η ζημία μπορεί να έχει επηρεαστεί από την ύπαρξη συνδεδεμένων μερών και από τις συναλλαγές ή τα ανεξόφλητα υπόλοιπα, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων που αφορούν τα συνδεδεμένα μέρη. Το πρότυπο εφαρμόζεται: (1) στην επισήμανση των σχέσεων και των συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων μερών, (2) στον προσδιορισμό των εκκρεμών υπολοίπων, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων, μεταξύ της οντότητας και των συνδεδεμένων μερών της, (3) στην επισήμανση των συνθηκών υπό τις οποίες απαιτείται η γνωστοποίηση των παραπάνω στοιχείων, και (4) στον καθορισμό των γνωστοποιήσεων που πρέπει να γίνονται για τα στοιχεία αυτά.

Ως συνδεδεμένα μέρη θεωρούνται: (1) οι επιχειρήσεις που ελέγχουν ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από την μονάδα αναφοράς, δηλαδή τη μονάδα που εκδίδει οικονομικές καταστάσεις με βάση τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, (2) συνεργάτες ή συνέταιροι, (3) φυσικά πρόσωπα, που άμεσα ή έμμεσα κατέχουν σημαντικό δικαίωμα ψήφου μέσω του οποίου μπορούν να εξασκήσουν επίδραση στην επιχείρηση, (4) βασικά διοικητικά στελέχη που έχουν τη δυνατότητα διαχείρισης, προγραμματισμού και ελέγχου των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, και (5) επιχειρήσεις, στις οποίες ο κύριος μέτοχος είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή κύριος μέτοχος της μονάδος αναφοράς.

Το βασικότερο κίνητρο εφαρμογής του προτύπου είναι να διασφαλίσει την επιχείρηση από την απώλεια κερδών ή εσόδων ή από την πραγματοποίηση μεγαλύτερων εξόδων από τα αναμενόμενα, λόγω της δυνατότητας που έχουν τα συνδεδεμένα πρόσωπα να ασκούν έλεγχο ή επίδραση επί των λειτουργιών και δραστηριοτήτων της επιχείρησης προς όφελος των ιδίων. Έτσι, στις οικονομικές καταστάσεις μίας επιχείρησης πρέπει να παρέχονται γνωστοποιήσεις που αφορούν συναλλαγές μεταξύ των μελών του διοικητικού συμβουλίου, σημαντικές

ενδοεταιρικές συναλλαγές και επενδύσεις σε θυγατρικές ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα συναλλαγών με συνδεδεμένα πρόσωπα για τις οποίες πρέπει να παρέχονται γνωστοποιήσεις είναι οι αγοραπωλησίες αγαθών και παγίων, η παροχή ή λήψη υπηρεσιών, οι συμφωνίες αντιπροσώπευσης, μισθώσεων και παροχής αδειών, οι χρηματοδοτήσεις, οι εγγυήσεις και οι συμβάσεις για διαχειριστικά θέματα της επιχείρησης. Σημαντικό είναι να σημειωθεί πως σύμφωνα με το ΔΛΠ 24, οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στις οικονομικές καταστάσεις σχετικά με τις συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα αφορούν και το μέγεθος των συναλλαγών, είτε ως ποσοστό είτε ως απόλυτη αξία.

4.6 ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ

4.6.1 Ζητήματα λογιστικού χειρισμού

Η δραστηριοποίηση σε από κοινού επιχειρηματικά σχήματα αποτελεί μία συχνή πλέον επιχειρησιακή στρατηγική, η οποία επιλέγεται από έναν αυξανόμενο αριθμό επιχειρήσεων ανά τον κόσμο και σε διάφορους κλάδους, απαιτώντας ιδιαίτερο λογιστικό χειρισμό ορισμένων οικονομικών μεγεθών (Deloitte, 2010). Στον κλάδο των ΜΜΕ, πολλές εταιρίες συνεργάζονται μεταξύ τους κατά την εκπόνηση σημαντικών επιχειρησιακών σχεδίων, όπως είναι η παραγωγή ταινιών και τηλεοπτικών προγραμμάτων, προκειμένου να μοιραστούν το οικονομικό βάρος και τους αντίστοιχους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, δεδομένων και των σημαντικών ανταγωνιστικών πιέσεων στα περιθώρια κέρδους τους κατά τα τελευταία χρόνια.

Μία βασική στρατηγική αναφορικά με τη συμμετοχή σε από κοινού επιχειρηματικά σχήματα είναι η σύναψη συμφωνιών από κοινού παραγωγών ή άλλων στρατηγικών συμμαχιών με άλλες επιχειρήσεις του κλάδου των ΜΜΕ, οι οποίες μπορούν να έχουν σημαντικά οφέλη, όπως είναι ο επιμερισμός του κόστους και η από κοινού αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων, για παράδειγμα μουσικών συνθέσεων και συμβολαίων με καλλιτέχνες. Αν και αυτές οι στρατηγικές συμμαχίες μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές, ιδιαίτερα συχνές είναι οι κοινοπραξίες. Έτσι, σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ,

υπάρχουν αυστηρά κριτήρια που πρέπει να πληρούνται για την εφαρμογή των βασικών λογιστικών αρχών σε περιπτώσεις κοινοπραξίας.

Επίσης, πρέπει να σημειωθεί πως όταν μία επιχειρηματική οντότητα εμπλέκεται λειτουργικά σε μία κοινοπραξία, αυτό δεν συνεπάγεται απαραίτητα πως η εν λόγω επιχειρησιακή συμφωνία θα πρέπει να λογιστικοποιείται ως από κοινοπραξία, σύμφωνα με το ΔΛΠ 31. Έτσι, σύμφωνα με το ΔΛΠ 31, ως κοινοπραξία ορίζεται ένας συμβατικός διακανονισμός, με τον οποίο δύο ή περισσότερα μέρη αναλαμβάνουν μία οικονομική δραστηριότητα που υπόκειται σε από κοινού έλεγχο. Οι τρεις γενικότερες μορφές είναι οι από κοινού ελεγχόμενες εργασίες, τα από κοινού ελεγχόμενα περιουσιακά στοιχεία και οι από κοινού ελεγχόμενες οικονομικές οντότητες, διατηρώντας τα εξής χαρακτηριστικά: (1) δύο ή περισσότερα μέλη κοινοπραξίας δεσμεύονται μέσω συμβατικού διακανονισμού, και (2) ο συμβατικός διακανονισμός επιβάλλει τον από κοινού έλεγχο.

4.6.2 ΔΠΧΑ 10

Στόχος του παρόντος ΔΠΧΑ 10 είναι να καθορίσει τις αρχές για την παρουσίαση και την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, όταν μια οικονομική οντότητα ελέγχει μία ή περισσότερες άλλες οικονομικές οντότητες. Το πρότυπο: (1) προβλέπει ότι μια οικονομική οντότητα (η μητρική) που ελέγχει μία ή περισσότερες άλλες οντότητες (θυγατρικές) οφείλει να καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, (2) ορίζει την αρχή του ελέγχου και καθιερώνει τον έλεγχο ως βάση ενοποίησης, (3) ορίζει τον τρόπο εφαρμογής της αρχής ελέγχου για να διαπιστωθεί κατά πόσον ένας επενδυτής ελέγχει μια εκδότρια και, ως εκ τούτου, πρέπει να την ενοποιήσει και, (4) καθορίζει τις λογιστικές απαιτήσεις για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Η μητρική εταιρεία δεν χρειάζεται να παρουσιάζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εφόσον πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις: (1) είναι εξολοκλήρου ή εν μέρει θυγατρική άλλης οικονομικής οντότητας ή κατέχεται εξολοκλήρου ή μερικώς από άλλη οικονομική οντότητα και οι λοιποί ιδιοκτήτες της, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου, έχουν ενημερωθεί ότι η μητρική εταιρεία δεν θα καταρτίσει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και δεν έχουν αντιρρήσεις, (2) οι χρεωστικοί ή συμμετοχικοί τίτλοι της μητρικής εταιρείας

δεν διαπραγματεύονται δημόσια (σε εγχώριο ή αλλοδαπό χρηματιστήριο ή σε εξωχρηματιστηριακή αγορά που συμπεριλαμβάνει τοπικές και περιφερειακές αγορές), (3) δεν έχει υποβάλει ούτε βρίσκεται στη διαδικασία υποβολής των οικονομικών καταστάσεών της σε επιτροπή χρηματιστηριακών συναλλαγών ή άλλη διοικητική αρχή προκειμένου να εκδώσει τίτλους οποιασδήποτε κατηγορίας σε δημόσια αγορά, και, (4) η τελική ή οποιαδήποτε ενδιάμεση μητρική εταιρεία καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που είναι διαθέσιμες για δημόσια χρήση και συμμορφώνονται με τα ΔΠΧΑ.

Η ύπαρξη ελέγχου εξαρτάται από την συνύπαρξη των χαρακτηριστικών που ακολουθούν: (1) εξουσία επί οντότητας, δηλαδή δυνατότητα ενός προσώπου να επηρεάζει τις δραστηριότητες που επηρεάζουν σημαντικά τις αποδόσεις της οντότητας, (2) δικαιώματα με μεταβλητές αποδόσεις από την συμμετοχή στην οντότητα, (3) μέσω της εξουσίας να δύναται να επηρεάζονται οι αποδόσεις της οντότητας, δηλαδή δεν πρέπει απλά να υπάρχει τοποθέτηση που συνδέεται με αποδόσεις αλλά αυτές επηρεάζονται από τη συμμετοχή του προσώπου. Σε περίπτωση απώλειας του ελέγχου τότε η ελέγχουσα: (α) δεν αναγνωρίζει πλέον τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της υπό έλεγχο οντότητας, (β) αναγνωρίζει τις επενδύσεις που έγιναν στην δεύτερη και τις λογιστικοποιεί με την βοήθεια της εύλογης αξίας, και (γ) αναγνωρίζει το κέρδος ή την ζημιά που προκύπτει από την συμμετοχή αυτή.

4.6.3 ΔΠΧΑ 11

Σκοπός του ΔΠΧΑ 11 είναι να καθιερώσει αρχές για τη χρηματοοικονομική αναφορά από οικονομικές οντότητες που διατηρούν συμμετοχή σε επιχειρηματικά σχήματα που ελέγχονται από κοινού (π.χ. σχήματα υπό κοινό έλεγχο). Έτσι, ορίζει τον κοινό έλεγχο και απαιτεί από μια οικονομική οντότητα που συμμετέχει σε σχήμα υπό κοινό έλεγχο να καθορίζει τον τύπο σχήματος υπό κοινό έλεγχο στο οποίο συμμετέχει, αξιολογώντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της και να λογιστικοποιεί τα εν λόγω δικαιώματα και υποχρεώσεις, σύμφωνα με τον εν λόγω τύπο σχήματος υπό κοινό έλεγχο. Ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: (1) τα μέρη δεσμεύονται από μια συμβατική ρύθμιση, και (2) η συμβατική ρύθμιση παρέχει σε δύο ή περισσότερα από τα εν λόγω μέρη κοινό έλεγχο

του σχήματος. Έτσι, ένα σχήμα υπό κοινό έλεγχο είναι είτε μια κοινή επιχείρηση είτε μια κοινοπραξία.

Κοινός έλεγχος είναι ο συμβατικός συμφωνηθείς επιμερισμός του ελέγχου ενός σχήματος, ο οποίος υπάρχει μόνο όταν οι αποφάσεις σχετικά με τις συναφείς δραστηριότητες απαιτούν την ομόφωνη συγκατάθεση των μερών στα οποία επιμερίζεται ο έλεγχος. Το ΔΠΧΑ 11 κάνει διάκριση ανάμεσα στα μέρη που έχουν κοινό έλεγχο σχήματος υπό κοινό έλεγχο (συμμετέχοντες σε κοινή επιχείρηση ή κοινοπρακτούντες) και τα μέρη που συμμετέχουν σε σχήμα υπό κοινό έλεγχο, αλλά δεν έχουν κοινό έλεγχο του σχήματος.

Το πρότυπο αναγνωρίζει δύο είδη οικονομικών καταστάσεων, τις οικονομικές καταστάσεις των μερών του σχήματος υπό κοινό έλεγχο και τις ατομικές οικονομικές καταστάσεις και ισχύουν διαφορετικές διατάξεις για τους συμμετέχοντες σε κοινές επιχείρησης και σε επιχειρήσεις υπό κοινό έλεγχο. Όσον αφορά τις οικονομικές καταστάσεις των μερών των κοινών επιχειρήσεων, πρέπει να αναγνωρίζονται σε ότι αφορά την κοινή επιχείρηση: (1) τα περιουσιακά στοιχεία τους, (2) οι υποχρεώσεις τους και οι υποχρεώσεις της κοινής επιχείρησης που τους επιβαρύνουν, (3) τα έσοδα από την κοινή επιχείρηση, (4) το μερίδιο στα έσοδα. Αντίθετα, σε περίπτωση κοινοπραξίας και όχι κοινής επιχείρησης, η συμμετοχή αναγνωρίζεται ως επένδυση και εκτιμάται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

4.6.4 ΔΠΧΑ 12

Σκοπός αυτού ΔΠΧΑ 12 είναι να απαιτήσει από μια οικονομική οντότητα να γνωστοποιεί πληροφορίες που παρέχουν στους χρήστες των οικονομικών τους καταστάσεων τη δυνατότητα να αξιολογούν: (1) τη φύση και τους κινδύνους που συνδέονται με τις συμμετοχές της σε άλλες οντότητες και (2) τα αποτελέσματα των εν λόγω συμμετοχών στην οικονομική της θέση, τη χρηματοοικονομική επίδοση και τις ταμειακές ροές. Το ΔΠΧΑ 12 συνδυάζει, ενισχύει και αντικαθιστά τις απαιτήσεις γνωστοποίησης για θυγατρικές, επιχειρηματικά σχήματα υπό κοινό έλεγχο, συγγενείς επιχειρήσεις και μη ενοποιούμενες οντότητες ειδικής δομής. Η οικονομική οντότητα οφείλει να γνωστοποιεί: (α) τις σημαντικές παραδοχές και υποθέσεις που έκανε κατά τον καθορισμό της φύσης της συμμετοχής της σε μια άλλη οικονομική οντότητα ή επιχειρηματικό σχήμα και κατά τον καθορισμό του τύπου του σχήματος υπό κοινό

έλεγχο στο οποία έχει συμμετοχή, και (β) πληροφορίες σχετικά με τις συμμετοχές της σε: (i) θυγατρικές, (ii) σχήματα υπό κοινό έλεγχο και συγγενείς επιχειρήσεις, (iii) δομημένες οικονομικές οντότητες που δεν ελέγχονται από την οικονομική οντότητα (μη ενοποιημένες δομημένες οικονομικές οντότητες).

Το ΔΠΧΑ 12 εφαρμόζεται από μια οικονομική οντότητα που έχει συμμετοχή σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα: (α) θυγατρικές, (β) σχήματα υπό κοινό έλεγχο (δηλαδή κοινές επιχειρήσεις ή κοινοπραξίες), (γ) συγγενείς επιχειρήσεις, και (δ) μη ενοποιημένες δομημένες οικονομικές οντότητες. Επιπλέον, μια οικονομική οντότητα γνωστοποιεί πληροφορίες σχετικά με σημαντικές κρίσεις και παραδοχές που έχει πραγματοποιήσει όταν προσδιορίζεται: (1) ότι έχει τον έλεγχο άλλης οντότητας, δηλαδή μιας εκδότριας εταιρείας, (2) ότι έχει κοινό έλεγχο ενός επιχειρηματικού σχήματος ή σημαντική επιρροή σε άλλη οικονομική οντότητα, και (3) ο τύπος σχήματος υπό κοινό έλεγχο (π.χ. κοινή επιχείρηση ή κοινοπραξία), όταν το επιχειρηματικό σχήμα έχει δομηθεί μέσω χωριστού φορέα.

Τέλος, μια οικονομική οντότητα γνωστοποιεί σημαντικές κρίσεις και παραδοχές που έγιναν όταν προσδιορίστηκε ότι: (α) δεν ελέγχει μια άλλη οικονομική οντότητα, παρόλο που κατέχει πάνω από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου της άλλης οικονομικής οντότητας, (β) ελέγχει μια άλλη οικονομική οντότητα, παρόλο που κατέχει κάτω από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου της άλλης οικονομικής οντότητας, (γ) είναι αντιπρόσωπος ή κύριος υπόχρεος, (δ) δεν έχει σημαντική επιρροή, παρόλο που κατέχει πάνω από 20 τοις εκατό των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης οικονομικής οντότητας και, (ε) έχει σημαντική επιρροή, παρόλο που κατέχει κάτω από 20 τοις εκατό των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης οικονομικής οντότητας.

4.7 ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μία έντονη τάση χρήσης καινοτόμων χρηματοπιστωτικών μέσων από τις εταιρίες των περισσότερων κλάδων της οικονομίας, στην προσπάθειά τους να διαχειριστούν αποτελεσματικότερα διάφορες μορφές κινδύνου, τάση η οποία έγινε ιδιαίτερα εμφανής με τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 (Crouhy et al, 2008). Στον κλάδο των ΜΜΕ, οι περισσότερες μεγάλες εταιρίες τείνουν πλέον να αναπτύσσουν έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα στο εξωτερικό και, έτσι, εμπλέκονται σε διάφορες επενδυτικές και χρηματοοικονομικές

δραστηριότητες και, κατά συνέπεια, εκτίθενται σε μία σειρά χρηματοοικονομικών κινδύνων, συμπεριλαμβανομένου του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων ρευστότητας και αγοράς.

Σύμφωνα με έρευνα της KPMG (2010), τα παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα χρησιμοποιούνται κατά κόρον από τις εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ, ενώ παράγοντες που επηρεάζουν την ανάληψη της εν λόγω στρατηγικής περιλαμβάνουν τους στόχους της διαχείρισης κινδύνων της κάθε εταιρίας, τη φύση των κινδύνων που πρέπει να αντισταθμιστούν, το γενικότερο οικονομικό κλίμα, τη δομή της εταιρικής χρηματοδότησης, το προφίλ κινδύνου και τη φύση των συμφωνιών πώλησης, συμπεριλαμβανομένων των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Αυτό το ευρύ φάσμα παραγόντων υποδηλώνει πως η αντιστάθμιση και οι άλλες δράσεις διαχείρισης κινδύνων διαφέρουν σημαντικά από εταιρία σε εταιρία στον κλάδο των ΜΜΕ, όχι μόνο ως προς το είδος των κινδύνων αλλά και ως προς τα εξειδικευμένα χρηματοπιστωτικά μέσα που χρησιμοποιούνται.

Ιδιαίτερα σημαντικό, λοιπόν, για το λογιστικό χειρισμό των χρηματοπιστωτικών μέσων που χρησιμοποιούνται από τις εταιρίες του κλάδου είναι το ΔΠΧΑ 9 περί χρηματοπιστωτικών μέσων, το οποίο θα αντικαταστήσει το ΔΛΠ 39 περί αναγνώρισης και επιμέτρησης των χρηματοπιστωτικών μέσων. Η επιτροπή IASB ήδη από το 2010 είχε προτείνει ένα νέο λογιστικό μοντέλο αντιστάθμισης κινδύνων (hedging), ενώ το 2014, σε απάντηση της οικονομικής κρίσης, εξέδωσε τις τελευταίες βελτιώσεις, περιλαμβάνοντας τη μετάβαση από το μοντέλο πραγματοποιηθεισών ζημιών σε ένα μοντέλο αναμενόμενων ζημιών.

4.8 ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Η καταγραφή της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και η επικοινωνία της επιχειρησιακής απόδοσης στους μετόχους και τους ενδιαφερόμενους επενδυτές αποτελεί μία πρόκληση για τις σύγχρονες επιχειρήσεις, καθώς οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να εξηγούν τις τάσεις και τον τρόπο που τα οικονομικά αποτελέσματα έχουν επηρεαστεί από διάφορους παράγοντες. Για να επιτευχθεί η αποτελεσματικότερη ενημέρωση των μετόχων, συνηθίζεται οι οικονομικές καταστάσεις να διαχωρίζονται σε λειτουργικούς τομείς, επιτρέποντας ένα βαθμό ευελιξίας στη διοίκηση των επιχειρήσεων ως προς την περιγραφή της απόδοσης των

τελευταίων. Οι εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ πολύ συχνά δραστηριοποιούνται στην αγορά μέσω μίας σειράς λειτουργικών τομέων υπό μία ενιαία διοίκηση, καθώς και μέσω θυγατρικών που λειτουργούν σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές. Σύμφωνα με έρευνα της KPMG (2010), οι εν λόγω εταιρίες τείνουν να ομαδοποιούν τους λειτουργικούς τομείς τους βάσει παρόμοιων κινδύνων ή σύμφωνα με τη φύση της λειτουργίας τους, έτσι ώστε να ευθυγραμμίζουν τους στρατηγικούς και λειτουργικούς τους σκοπούς.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, ιδιαίτερα σημαντικό για την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων των εταιριών του κλάδου των ΜΜΕ είναι το ΔΠΧΑ 8 περί λειτουργικών τομέων, το οποίο βασίζεται στη θεμελιώδη αρχή πως μία οντότητα γνωστοποιεί πληροφορίες που παρέχουν στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων της τη δυνατότητα να αξιολογούν το είδος και τα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει και τα οικονομικά περιβάλλοντα στα οποία λειτουργεί. Οι λειτουργικοί τομείς είναι τμήματα της επιχείρησης που διαθέτουν παρόμοια οικονομικά χαρακτηριστικά, όπως είναι το είδος των προϊόντων και των υπηρεσιών, η μορφή της παραγωγικής διαδικασίας, ο τύπος ή κατηγορία του πελάτη των προϊόντων ή υπηρεσιών, οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τη διανομή τους και το πλαίσιο του κανονιστικού περιβάλλοντος λειτουργίας.

Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΔΠΧΑ 8, μία εταιρία ΜΜΕ παρουσιάζει ξεχωριστά την πληροφόρηση που αφορά κάθε λειτουργικό τομέα, βάσει οποιουδήποτε από τα εξής ποσοτικά όρια: (1) τα παρουσιαζόμενα έσοδά του, συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων σε εξωτερικούς πελάτες και των διατομεακών πωλήσεων ή μεταφορών, είναι 10 % ή περισσότερο του συνόλου των εσόδων, εσωτερικών και εξωτερικών, όλων των λειτουργικών τομέων, (2) το απόλυτο ύψος του παρουσιαζόμενου κέρδους του ή των ζημιών του είναι τουλάχιστον 10 % της μεγαλύτερης από τις ακόλουθες αξίες, σε απόλυτο μέγεθος: i) του συνολικού παρουσιαζόμενου κέρδους όλων των λειτουργικών τομέων που δεν έχουν αναφέρει ζημία και ii) της συνολικής αναφερόμενης ζημίας όλων των λειτουργικών τομέων που έχουν αναφέρει ζημία, και (3) τα περιουσιακά στοιχεία του είναι τουλάχιστον 10 % του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων όλων των λειτουργικών τομέων.

4.9 ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Όπως προαναφέρθηκε, ένα ζήτημα κρίσιμης σημασίας για τις εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ είναι ο λογιστικός χειρισμός των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (royalties). Σε πολλούς επιμέρους τομείς του κλάδου, ιδιαίτερα σε αυτόν των εκδόσεων, τα δικαιώματα καταβάλλονται εκ των προτέρων από τον κάτοχο της άδειας (π.χ. ο εκδότης ενός βιβλίου), στην οντότητα ή το φυσικό πρόσωπο που έχει αναπτύξει κάποιου είδος πνευματικής ιδιοκτησίας (π.χ. ο συγγραφέας). Αυτή η εκ των προτέρων πληρωμή αποτελεί προκαταβολή των μελλοντικών δικαιωμάτων. Στο παράδειγμα του κλάδου των εκδόσεων, οι πληρωμές αυτές γίνονται συνήθως σε τρεις δόσεις, κατά την υπογραφή της σύμβασης, κατά την παράδοση του αποδεκτού χειρόγραφου και κατά τη δημοσίευση. Στην περίπτωση αυτή, μία σημαντική απόφαση που πρέπει να ληφθεί για το δικαιοπάροχο είναι αν η υποχρέωση που σχετίζεται με τη λήψη της προκαταβολής από το δικαιοδόχο αντιπροσωπεύει μία οικονομική και νομισματική υποχρέωση, υπάρχει δηλαδή αντίστοιχη συμβατική υποχρέωση και, άρα, υπόκειται στις κατευθύνσεις του ΔΠΧΑ 7.

Επίσης, κατά τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ο δικαιοπάροχος θα πρέπει να εκτιμήσει αν αυτή η μεταβίβαση αποτελεί μία ολοκληρωμένη πώληση, γεγονός που συνεπάγεται την άμεση αναγνώριση των αντίστοιχων εσόδων, ή αν οι λοιπές υποχρεώσεις ή αβεβαιότητες σημαίνουν πως η αναγνώριση των εσόδων θα πρέπει να αναβληθεί για μία μελλοντική στιγμή. Στην περίπτωση αυτή, το ΔΛΠ 18 αναφέρει πως η εκχώρηση δικαιωμάτων για μία σταθερή αμοιβή ή μη επιστρεπτέα εγγύηση υπό μία μη ακυρώσιμη σύμβαση, η οποία επιτρέπει στο δικαιοδόχο να εκμεταλλεύεται αυτά τα δικαιώματα ελεύθερα και το δικαιοπάροχο να μην έχει υπόλοιπες υποχρεώσεις, αποτελεί στην ουσία μία πώληση. Η ερμηνεία αυτής της οδηγίας, βέβαια, δεν είναι εύκολη στην πράξη και επιδέχεται διαφορετικού λογιστικού χειρισμού της αναγνώρισης των εσόδων, καθώς είναι σημαντικό να καθοριστεί να υπάρχει πώληση δικαιωμάτων, δηλαδή οριστική πώληση, ή παροχή δικαιωμάτων χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥΣΕ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΜΜΕ

Εν συνεχεία παρουσιάζεται υποθετικό παράδειγμα απεικόνισης των οικονομικών αποτελεσμάτων της εταιρείας τηλεοπτικών προγραμμάτων «XXX» βάσει των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Η επιχείρηση XXX πραγματοποιεί την παρουσίαση των βασικών οικονομικών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΔΛΠ 1. Με βάση αυτές απεικονίζει δομημένα την οικονομική της θέση, τις επιδόσεις της και τις ταμιακές ροές της. Με βάση το ΔΛΠ 1 παρουσιάζονται τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού στον Ισολογισμό, ο Κύκλος Εργασιών της εταιρίας και οι Ζημιές ή Κέρδη αυτής προ και μετά φόρων στην Κατάσταση Εσόδων Χρήσης. Επιπρόσθετα, στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων χρήσης παρουσιάζονται οι μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης στη λήξη της οικονομικής περιόδου σε σχέση με την έναρξή της αλλά και αναλυτικά οι λογαριασμοί λόγω των μεταβολών των οποίων προκύπτουν οι μεταβολές στα Ίδια Κεφάλαια. Τέλος στην κατάσταση των ταμειακών ροών χρήσης απεικονίζονται οι μεταβολές των ταμειακών διαθεσίμων της επιχείρησης στο τέλος της χρήσης σε σχέση με την έναρξη της και οι προσαρμογή των ταμειακών διαθεσίμων λόγω Λειτουργικών, Επενδυτικών και Χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης.

Πίνακας 1: Στοιχεία κατάστασης οικονομικής θέσης

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά (χιλ.€)
Ενσώματα πάγια στοιχεία	1.407
Επενδύσεις σε ακίνητα	2.400
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	50.113
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	2.606
Αποθέματα	214
Απαιτήσεις από πελάτες	26.578
Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων	0
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	24.161
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	0
Σύνολο Ενεργητικού	107.479
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Μετοχικό κεφάλαιο	15.119
Λοιπά στοιχεία ιδίων κεφαλαίων	3.544
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων ιδιοκτητών μητρικής (α)	18.633
Δικαιώματα μειοψηφίας (β)	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (γ=α+β)	18.633
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	41.141
Προβλέψεις/Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	3.667
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	20.701
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	23.307
Υποχρεώσεις μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων προς πώληση	0
Σύνολο υποχρεώσεων (δ)	88.816
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων (γ+δ)	107.479

Πίνακας 2: Στοιχεία κατάστασης εσόδων χρήσης

Κύκλος εργασιών	38.310
Μικτές (ζημίες)	-3.159
Ζημίες προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων	-7.180
Ζημίες προ φόρων	-11.933
Ζημίες μετά από φόρους (Α)	-10.670
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους (Β)	797
Συγκεντρωτικά συνολικά έξοδα μετά από φόρους (Α+Β)	-9.873
Ζημίες μετά από φόρους ανά μετοχή	-0,1740
Προτεινόμενο μέρισμα ανά μετοχή	0
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και συνολικών αποσβέσεων	15.348

Πίνακας 3: Στοιχεία κατάστασης μεταβολών ιδίων κεφαλαίων χρήσης

Σύνολο ιδίων κεφαλαίων έναρξης περιόδου	21.161
Συγκεντρωτικά συνολικά έξοδα μετά από φόρους	-9.873
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	7.375
Διανεμηθέντα μερίσματα	0
Αγορές/ (Πωλήσεις) ιδίων μετοχών	0
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων λήξης περιόδου	18.663

Πίνακας 4: Στοιχεία κατάστασης ταμειακών ροών χρήσης

Λειτουργικές δραστηριότητες	
Ζημίες προ φόρων	-11.993
Προσαρμογές για:	
Αποσβέσεις	22.527
Προβλέψεις	974
Συναλλαγματικές διαφορές	51
Αποτελέσματα επενδυτικής δραστηριότητας	-51
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	4.866
Προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή σχετικά με λειτουργικές δραστηριότητες:	
Αποθέματα ανταλλακτικών/αναλώσιμων	-41
Προπληρωθέν πρόγραμμα	685
Απαιτήσεις από πελάτες και λοιπούς λογαριασμούς	-2.876
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις (δοσμένες εγγυήσεις)	33
Υποχρεώσεις (πλην τραπεζών)	-4.500
Μείον:	
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	-4.875
Πληρωμή φόρου εισοδήματος	-48
Σύνολο εισροών από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	4.750
Επενδυτικές δραστηριότητες	
Απόκτηση θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών και λοιπών επενδύσεων	0
Πώληση θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών και λοιπών επενδύσεων	0
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	-11.436
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	9
Τόκοι εισπραχθέντες	45
Μερίσματα εισπραχθέντα	0
Σύνολο εκροών από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	-11.382
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	
Εισπράξεις από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	7.375
Εισπράξεις από εκδοθέντα/αναληφθέντα δάνεια	2.963
Εξοφλήσεις δανείων και factoring	3.080
Μερίσματα πληρωθέντα	0

Σύνολο εισροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	7.258
Καθαρή αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσης (α+β+γ)	627
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	3.437
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	4.064

Τα οικονομικά στοιχεία που απεικονίζουν συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη όπως αυτά ορίζονται από το ΔΛΠ 24 παρουσιάζονται στον 5.

Οι συγκεκριμένες οικονομικές καταστάσεις αναφέρονται στα αποτελέσματα της θυγατρικής εταιρίας ΧΧΥ. Βάση του ΔΛΠ 24 παρουσιάζονται τα έσοδα και έξοδα των λειτουργιών των συνδεδεμένων μερών, οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους, καθώς και αμοιβές, απαιτήσεις και υποχρεώσεις που σχετίζονται με τα διευθυντικά στελέχη και τα μέλη της διοίκησης.

Πίνακας 5: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Έσοδα	362.516
Έξοδα	4.694.893
Απαιτήσεις	1.691.452
Υποχρεώσεις	8.820.899
Αμοιβές διευθυντικών στελεχών και μελών διοίκησης	1.121.240
Απαιτήσεις από διευθυντικά στελέχη και μέλη διοίκησης	-
Υποχρεώσεις προς διευθυντικά στελέχη και μέλη διοίκησης	-

Τα έσοδα της επιχείρησης καθορίζονται λογιστικά βάσει του ΔΛΠ 18. Βασικά τα έσοδα διαχωρίζονται σε έσοδα από πωλήσεις (Κύκλος Εργασιών) και Έσοδα από μη λειτουργικές δραστηριότητες. Από το άθροισμα του κύκλου εργασιών και του κόστους των πωλήσεων προκύπτουν τα Κέρδη (Ζημιές) εκμεταλλεύσεως. Τα έσοδα από μη λειτουργικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν πιστωτικούς τόκους και συναφή έσοδα, κέρδη από πώληση παγίων στοιχείων, έσοδα συμμετοχών, έσοδα χρεογράφων και λοιπά έσοδα

Πίνακας 6: Έσοδα από λειτουργικές και μη λειτουργικές δραστηριότητες

Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	38.310.696
Κόστος πωλήσεων	-42.254.963
Μικτά αποτελέσματα (ζημιές) εκμεταλλεύσεως	-3.158.723
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	-1.113.155
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	-2.530.688
(Ζημιές) εκμεταλλεύσεως	-6.802.566
Έσοδα από μη λειτουργικές δραστηριότητες	
Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα	44.687
Κέρδη από πώληση παγίων στοιχείων	6.610
Έσοδα συμμετοχών	0
Έσοδα χρεογράφων	954
Λοιπά έσοδα	596.394
	648.644

Βάσει του ΔΛΠ 18 η επιχείρηση προβαίνει σε ανάλυση του Κύκλου Εργασιών της απεικονίζοντας σε ξεχωριστή κατάσταση τα συνολικά έσοδα της που προκύπτουν από τις άμεσες δραστηριότητες της όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 7. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται και για τον προσδιορισμό των λοιπών εσόδων τις επιχείρησης που στη συγκεκριμένη περίπτωση περιλαμβάνει Συναλλαγματικές διαφορές, Επιστροφή Διοικητικού πρόστιμου από το Ε.Σ.Ρ και άλλα έσοδα.

Πίνακας 7: Ανάλυση εσόδων από λειτουργικές δραστηριότητες

Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	
Έσοδα διαφημίσεων	32.036.735
Έσοδα τηλεοπτικών εκπομπών	853.514
Έσοδα από δικαιώματα	882.092
Τεχν. διευκολύνσεις (διαφ. Διαδικτύου)	1.192.376
Δημιουργικές συνδ. (χορηγίες σε προγρ.	1.985.010
Διάφορα έσοδα	1.360.970
Έσοδα από δικαιώματα (θυγατρική)	0
	38.310.696

Πίνακας 8: Ανάλυση εσόδων από μη λειτουργικές δραστηριότητες

ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ	
Συναλλαγματικές διαφορές	52.961
Επιστροφή Διοικητικού πρόστιμου Ε.Σ.Ρ	133.120
Λοιπά έσοδα	410.313
	596.394

Τέλος παρουσιάζονται τα λοιπά συνολικά εισοδήματα της επιχείρησης τα οποία διαχωρίζονται σε μη αναταξινομούμενα μελλοντικά στα αποτελέσματα και αναταξινομούμενα μελλοντικά στα αποτελέσματα μέσω των οποίων προσδιορίζονται τα αποτελέσματα της επιχείρησης ανά μετοχή.

Πίνακας 9: Ανάλυση λοιπών συνολικών εσόδων

ΛΟΙΠΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	
Ποσά μη αναταξινομούμενα μελλοντικά στα αποτελέσματα	
Επανεκτίμηση υποχρέωσης καθορισμένων ωφελημάτων προσωπικού	773.245
Ποσά αναταξινομούμενα μελλοντικά στα αποτελέσματα	
Διαφορές από αποτίμηση αξίας μετοχών	23.868
Σύνολο λοιπών συνολικών εισοδημάτων	797.113
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα (ζημίες) χρήσης	-9.413.587
Ζημίες ανά μετοχή €	-0,1666

Βάσει του ΔΛΠ 38 η επιχείρηση απεικονίζει τα ασώματα περιουσιακά στοιχεία καθώς και έξοδα επόμενων χρήσεων. Τέτοια είναι διάφορα τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία αποσβένονται με σταθερά ποσοστά απόσβεσης επί του αρχικού κόστους κτήσεως καθ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής σύμφωνα με την υιοθετημένη πολιτική και τις εκτιμήσεις της Διοίκησης για μελλοντικές ωφέλειες εντός 7 ετών από την πρώτη προβολή ανεξάρτητα επανάληψης.

Το κόστος τηλεοπτικών προγραμμάτων των οποίων η εκμετάλλευση, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της διοίκησης, δεν επεκτείνεται πέραν του έτους, αποσβένεται εντός της χρήσεως στην οποία προβάλλονται.

Η εταιρεία για τα εσωτερικώς δημιουργούμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία εξοδοποιεί τα έξοδα έρευνας της και κεφαλαιοποιεί τα έξοδα ανάπτυξης εφόσον αυτά ικανοποιούν όλα τα κριτήρια αναγνώρισης που θέτει το ΔΛΠ 38. Επιπρόσθετα βάσει του συγκεκριμένου λογιστικού προτύπου παραθέτονται και τα Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης όπως Ασώματες και Ενσώματες ακινητοποιήσεις, Επενδύσεις και Συμμετοχές σε συνδεδεμένες και συγγενείς επιχειρήσεις και Αναβαλλόμενοι φόροι.

Πίνακας 10: Δικαιώματα Προγραμμάτων και έξοδα επομένων χρήσεων

Δικαιώματα προγραμμάτων	19.447.244
Έξοδα επομένων χρήσεων	73.781
	19.521.025

Πίνακας 11: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία

Ασώματες ακινητοποιήσεις-Δικαιώματα προγραμμάτων	50.112.847
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	3.806.912
Επενδύσεις-Συμμετοχές σε συνδεδεμένες & συγγενείς επιχειρήσεις	990.320
Αναβαλλόμενοι φόροι	1.442.527
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	173.241
	56.525.846

Για το λογιστικό χειρισμό όλων των μισθώσεων για συμβάσεις παραχώρησης δικαιώματος στοιχείων, όπως είναι οι κινηματογραφικές ταινίες, οι μαγνητοσκοπήσεις, και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας η εταιρία συμμορφώνεται με το ΔΛΠ 17

Πίνακας 12: Αξία μελλοντικών μισθωμάτων

Πληρωμές για όχι αργότερα από ένα έτος	802.599
Πληρωμές για περισσότερο από ένα έτος μέχρι πέντε έτη	1.336.985
Πληρωμές για περισσότερα από πέντε έτη	0
	2.139.584

Οι προβλέψεις της επιχείρησης ενσωματώνονται στην εναρμόνιση με το ΔΛΠ 37. Όπως έχει προαναφερθεί το ΔΛΠ 37 διαχωρίζει τις προβλέψεις από τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις, κυρίως λόγω του ότι οι προβλέψεις μπορούν να γίνουν για την αναγνώριση των υφιστάμενων υποχρεώσεων, των οποίων το ύψος μπορεί να υπολογιστεί. Παράλληλα, οι προβλέψεις υποχρεώσεων διακρίνονται σε αυτές που απορρέουν από λειτουργικές δραστηριότητες και μη λειτουργικές δραστηριότητες της επιχείρησης.

Πίνακας 13: Έξοδα από λειτουργικές δραστηριότητες

(Ζημιές) προ φόρων	-11.993.356
Πλέον / μείον προσαρμογές για:	
Αποσβέσεις	22.527.163
Προβλέψεις	974.237
Συναλλαγματικές διαφορές	50.392
Αποτελέσματα (έσοδα,έξοδα,κέρδη και ζημιές) επενδυτικής δραστηριότητας	-51.021
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	4.865.745

Πίνακας 14: Έξοδα από μη λειτουργικές δραστηριότητες

Χρηματοοικονομικά έξοδα	-4.865.745
Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	-240.021
Ζημίες από πώληση παγίων στοιχείων	-276
Λοιπά έξοδα	-733.393
	-5.839.434
Καθαρά αποτελέσματα (ζημίες) χρήσης	-11.993.356
Φόρος εισοδήματος χρήσης	1.323.417
(Ζημίες) χρήσης	-10.669.939

Στόχος του ΔΛΠ 36 είναι να εξασφαλίσει ότι τα περιουσιακά στοιχεία που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων εμφανίζονται με τις ανακτήσιμες αξίες τους και όχι σε μεγαλύτερες. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας εμφανίζονται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν απομείωση της αξίας τους. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με σταθερούς συντελεστές καθ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των παγίων. Τα οικόπεδα δεν αποσβένονται.

Πίνακας 15: Αποσβέσεις-Πάγια περιουσιακά στοιχεία

	%
Βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων	10
Μηχανήματα και εγκαταστάσεις	4- 10
Έπιπλα και σκεύη	10
Μεταφορικά μέσα	10- 12
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και λογισμικά προγράμματα	20

Οι αξίες των παγίων περιουσιακών στοιχείων επισκοπούνται για ενδεχόμενη απομείωση αξίας όταν γεγονότα και συγκυρίες δίδουν ενδείξεις για τέτοια απομείωση. Όταν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις και εκτιμάται ότι η αξία είναι κατώτερη της ανακτήσιμης αυτή αναθεωρείται.

Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού, η Διοίκηση της εταιρείας επανεξετάζει τη λογιστική αξία των ασώματων και ενσώματων ακινητοποιήσεων ώστε να

προσδιορίζει αν τυχόν τα πάγια αυτά έχουν υποστεί απομείωση της αξίας τους.

Με βάση τις κατευθύνσεις του ΔΠΧΑ 11 το οποίο αναπτύχθηκε προς αντικατάσταση του ΔΛΠ 31 διευθετείται ο λογιστικός χειρισμός των συμμετοχών της επιχείρησης σε συνδεδεμένες και συγγενείς επιχειρήσεις. Αυτός εξαρτάται από το είδος της από κοινού διευθέτησης, το οποίο καθορίζεται εξετάζοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του επενδυτή.

Παράλληλα μέσω του ΔΠΧΑ 12 'Γνωστοποιήσεις Συμμετοχών σε Άλλες Οντότητες' η επιχείρηση απεικονίζει λογιστικά τους κινδύνους που συνδέονται με συμμετοχές σε άλλες οντότητες, καθώς και την επίπτωση των συμμετοχών αυτών στις κύριες οικονομικές καταστάσεις της. Οι γνωστοποιήσεις που απαιτούνται σχετίζονται με συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς, κοινοπραξίες και μη ενοποιούμενες οντότητες δομημένες με ειδικό τρόπο.

Πίνακας 16: Επενδύσεις - Συμμετοχές σε συνδεδεμένες και συγγενείς επιχειρήσεις

		Ποσοστό Συμμετοχής & Δικαιώματα Ψήφου %
XXY AE	513.000	100,00
XYY A.E	900	1,00
YYY A.E.	476.420	15,61
	990.320	

Οι υιοθετημένες λογιστικές πολιτικές σχετικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα, περιλαμβανομένων των κριτηρίων κατηγοριοποίησης, της βάσης αποτίμησης και της βάσης αναγνώρισης των συνεπαγόμενων εσόδων και εξόδων όσο αφορά κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή συμμετοχικών τίτλων παρουσιάζονται βάσει του ΔΛΠ 39 το οποίο αντικαθίσταται από το ΔΠΧΑ 9.

Πίνακας 17: Κατηγορίες των χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	31.139.904
Διαθέσιμα προς πώληση	78.256
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις	88.815.669

Τέλος, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων κατατάσσονται σε 3 επίπεδα ανάλογα με τον τρόπο προσδιορισμού της εύλογης αξίας τους, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7.

Επίπεδο 1 : για στοιχεία που είναι διαπραγματεύσιμα σε ενεργό αγορά και των οποίων η εύλογη αξία προσδιορίζεται από τις τιμές της αγοράς (χωρίς καμία προσαρμογή) ομοίων στοιχείων.

Επίπεδο 2 : για στοιχεία των οποίων η εύλογη αξία προσδιορίζεται από παράγοντες που σχετίζονται με δεδομένα της αγοράς, είτε άμεσα (τιμές) είτε έμμεσα (παράγωγα τιμών).

Επίπεδο 3 : για στοιχεία των οποίων η εύλογη αξία δεν προσδιορίζεται με παρατηρήσεις από την αγορά, παρά βασίζεται κυρίως σε εσωτερικές εκτιμήσεις.

Πίνακας 18: Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία Ενεργητικού	--	--	--	--
Μετοχές Εισηγμένες				
Στο ΧΑΑ	78.256	--	--	78.256

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ανάγκη συγκρισιμότητας και μεγαλύτερης διαφάνειας των οικονομικών καταστάσεων και της αντίστοιχης χρηματοοικονομικής και λογιστικής πληροφόρησης οδήγησε στην ανάπτυξη των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ, ως ένα σύγχρονο εργαλείο αποτελεσματικότερης διαχείρισης των χρηματιστηριακών αγορών και των υπολοίπων αγορών κεφαλαίου. Στην Ελλάδα, σε συνάρτηση με τις κατευθύνσεις της ΕΕ, τον Ιανουάριο του 2005 οι εισηγμένες επιχειρήσεις υποχρεώθηκαν να μεταβούν από τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα στα ΔΛΠ, επηρεάζοντας την εικόνα των οικονομικών τους καταστάσεων, καθώς και διάφορες άλλες εκφάνσεις των πρακτικών λογιστικού χειρισμού των οικονομικών τους μεγεθών, όπως συνέβη και διεθνώς κατά τη διάρκεια των αντίστοιχων περιόδων. Η μετάβαση αυτή προς τις τυποποιημένες λογιστικές πρακτικές για το χειρισμό των οικονομικών καταστάσεων δεν είναι ένα εύκολο εγχείρημα, ενώ συναντά ακόμα περισσότερες δυσκολίες σε ορισμένους επιχειρησιακούς κλάδους, όπως είναι αυτός των ΜΜΕ.

Πράγματι, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΜΜΕ χαρακτηρίζονται από μία σειρά ιδιαιτεροτήτων, οι οποίες έχουν καθοριστικές επιδράσεις στον τρόπο κατάρτισης των οικονομικών τους καταστάσεων, καθώς και στις λογιστικές πρακτικές που χρησιμοποιούνται, δεδομένου ότι ορισμένα οικονομικά μεγέθη απαιτούν ιδιαίτερο λογιστικό χειρισμό. Χαρακτηριστικά παραδείγματα των εν λόγω οικονομικών μεγεθών είναι η λογιστική απεικόνιση των εσόδων, η λογιστικοποίηση των εξόδων του κόστους παραγωγής, η κοστολόγηση του χρόνου μετάδοσης των τηλεοπτικών προγραμμάτων και οι ειδικές συμφωνίες μεταξύ των συνδεδεμένων μερών. Μάλιστα, το ζήτημα της λογιστικής διαχείρισης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας είναι, πιθανόν, το δυσκολότερο πρόβλημα για τις εταιρίες του κλάδου, ιδιαίτερα για τις εισηγμένες, δεδομένου ότι ένα μεγάλο μέρος της κερδοφορίας τους προέρχεται από τα royalties και συνδέεται με τη διαχείριση των άυλων περιουσιακών στοιχείων.

Παρότι η υιοθέτηση των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ από τις επιχειρήσεις του κλάδου των ΜΜΕ δεν έχει αποτυπωθεί επαρκώς αναφορικά με τις συγκεκριμένες επιδράσεις της στον τρόπο κατάρτισης και λογιστικής διαχείρισης των οικονομικών καταστάσεων και μεγεθών τους, η μέχρι τώρα διεθνής εμπειρία έχει αναδείξει μία σειρά συγκεκριμένων

ζητημάτων που χαρακτηρίζονται από ιδιαιτερότητες, καθώς και ορισμένα πεδία που επιδέχονται βελτίωσης σε ότι αφορά τις μελλοντικές τροποποιήσεις των ΔΛΠ. Σε κάθε περίπτωση, μπορεί να υποστηριχθεί πως οι δυσκολίες και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι εταιρίες του κλάδου σχετικά με την εφαρμογή των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ θα συνεχίσουν να υφίστανται, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο εν λόγω κλάδος εξελίσσεται προς νέα επιχειρησιακά μοντέλα. Σε αυτό συμβάλλει και η εντατικοποίηση του ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα οι συγχωνεύσεις και εξαγορές να αποτελούν ένα εξαιρετικά συχνό φαινόμενο σε παγκόσμια κλίμακα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας ήταν η διερεύνηση του ζητήματος της εφαρμογής των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ΜΜΕ, μέσω της βιβλιογραφικής επισκόπησης των σημαντικότερων θεμάτων που απαιτούν ιδιαίτερο λογιστικό χειρισμό σε συνάρτηση με τα χρησιμότερα ΔΛΠ, καθώς και μέσω της παρουσίασης ενός παραδείγματος πρακτικής εφαρμογής κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων μίας υποθετικής εταιρίας ΜΜΕ βάσει των εν λόγω λογιστικών προτύπων. Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, διαπιστώθηκε πως τα σημαντικότερα ζητήματα που απασχολούν τις εταιρίες του κλάδου σχετικά με την υιοθέτηση των ΔΛΠ αφορούν τη λογιστική αναγνώριση των εσόδων, το λογιστικό χειρισμό των άυλων περιουσιακών στοιχείων, την απομείωση των μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα χρηματοπιστωτικά μέσα, τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση κατά λειτουργικό τομέα και την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μεγεθών υπό συμμετοχές σε κοινά επιχειρησιακά σχήματα.

Συμπερασματικά, μπορεί να υποστηριχθεί πως η υιοθέτηση των ΔΛΠ και ΔΠΧΑ από τις εταιρίες του κλάδου των ΜΜΕ έχει σημαντικά οφέλη, καθώς η εναρμόνιση των λογιστικών προτύπων όχι μόνο ενισχύει τη διαφάνεια αλλά παράλληλα διευκολύνει την προσβασιμότητά τους σε ξένες κεφαλαιαγορές, μειώνοντας το κόστος κεφαλαίου και επιτρέποντας την άντληση χρηματοδοτικών πόρων από το επαρκώς ενημερωμένο επενδυτικό κοινό. Εκτός αυτού, η αύξηση της συγκρισιμότητας των οικονομικών μεγεθών μέσω της ενισχυμένης λογιστικής τυποποίησης δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για τη συνεργασία και την αύξηση των επιχειρησιακών συνεργασιών,

συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης των διασυνοριακών εξαγορών, συγχωνεύσεων και κοινοπραξιών.

Ωστόσο, φαίνεται πως ακόμα και με την υιοθέτηση των ΔΛΠ, ορισμένα προβληματικά ζητήματα για τις εταιρίες των ΜΜΕ εξακολουθούν να υφίστανται, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τη λογιστική απεικόνιση και χειρισμό των royalties, δεδομένης της εγγενούς πολυπλοκότητας των αντίστοιχων εμπορικών συμβάσεων και της ραγδαίας τεχνολογικής προόδου που συμβάλει καθοριστικά στην ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών ψηφιακού περιεχομένου. Ένα επιπλέον ζήτημα που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η υψηλή συχνότητα των συνδεόμενων συναλλαγών, γνωστές και ως “bundled transactions”, μεταξύ των εταιριών του κλάδου, οι οποίες επηρεάζονται με καθοριστικό τρόπο από τις εκάστοτε λογιστικές πρακτικές βάσει ΔΛΠ και ΔΠΧΑ. Ακόμη, σημαντικό βήμα για την περαιτέρω εναρμόνιση των οικονομικών καταστάσεων στον κλάδο των ΜΜΕ είναι και η επικαιροποίηση της κωδικοποίησης των προγραμμάτων και των ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών, ζήτημα που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τις μελλοντικές τροποποιήσεις ή εισηγήσεις της Διεθνούς Επιτροπής Λογιστικών Προτύπων IASB και τους υπόλοιπους φορείς που εμπλέκονται στη ρύθμιση των διεθνών αγορών κεφαλαίου.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Armstrong, C., Barth, M., Jagolinzer, A., & Riedl, E. (2008). *Market Reaction to the Adoption of IFRS in Europe*. Working paper, University of Pennsylvania, Harvard Business School and Stanford University.

Bushee, B., & Leuz, C. (2005). Economic Consequences of SEC Disclosure Regulation: Evidence from the OTC Bulletin Board. *Journal of Accounting and Economics*, 39, 233–264.

Canibano, L., & Mora, A. (2000). Evaluating the statistical significance of de facto accounting, harmonization: a study of European global players. *European Accounting Review*, 9(3), 349-369.

Caylor, R. (2010). Strategic Revenue Recognition to Achieve Earnings Benchmarks. *Journal of Accounting and Public Policy*, 29, 82-95.

Core, J., Guay, W., & Verdi, R. (2008). Is Accruals Quality a Priced Risk Factor? *Journal of Accounting and Economics*, 46, 2–22

Crouhy, M. G., R. A. Jarrow and S. M. Turnbull (Fall 2008). “Insights and analysis of current events: the subprime credit crisis of 2007”, *Journal of Derivatives*, 16, 1, 81-110

Dao, T.H.P. (2005). Monitoring Compliance with IFRS: Some Insights from the French Regulatory System. *Accounting in Europe*, 2, 107-135.

Daske, H., Hail, L. Leuz, C., & Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS Reporting around the World: Early Evidence on the Economic Consequences. *Journal of Accounting Research*, 46, 1085–1142.

Deloitte (2010). *A roadmap to Accounting for Business Combinations and Related Topics*, London: Deloitte Touche LLP

Grant Thornton (2010). *IFRS in the media sector: A survey highlighting accounting policies and practices covering business combinations, revenue and IP rights*. UK: Grant Thornton Publications

Grant Thornton (2013). *Intangible assets in a business combination: Identifying and valuing intangibles under IFRS 3*. UK: Grant Thornton Publications

Haller, A. (2002). Financial accounting developments in the European Union: past events and future prospects. *European Accounting Review*, 11(1), 153-190

KPMG International (2010). *Impact of IFRS: Media*. Germany: KPMG International

Leuz, C., Triantis, A., & Wang, T. (2008). Why Do Firms Go Dark? Causes and Economic Consequences of Voluntary SEC Deregistration. *Journal of Accounting and Economics*, 45, 181–208.

MIAG (Media Industry Accounting Group (2012). *Making sense of a complex world: Accounting for royalty arrangements – issues for media companies*. UK: MIAG Publications

Platikanova, P. (2007). *Market Liquidity Effects of the IFRS Introduction in Europe*. Working paper, University Pompeu Fabra

Robbins, C. (2009). Measuring Payments for the Supply and Use of Intellectual Property. In: M. Reinsdorf, & M.J. Slaughter (eds), *International Trade in Services and Intangibles in the Era of Globalization*. Chicago, Illinois: University of Chicago Press

Shalev, R. (2009). The Information Content of Business Combination Disclosure Level. *The Accounting Review*, 84(1), 239-270

Street, D.L., & Gray, S.J. (2002). Factors influencing the extent of corporate compliance with International Accounting Standards. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 11, 51-76.

Zabihollah, R., Smith, L.M., & Szendi, J.G. (2010). Convergence in Accounting Standards: Insights from Academicians and Practitioners. *Advances in Accounting*, 26(1), 142-154.